

KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEIDEN YHDYSPINTAFOORUMI

**Hyvinvoinnin ja
terveyden edistäminen
12.2.2025 klo 9-11**

KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEIDEN YHDYSPINTAFOORUMI

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen 12.2.2025 klo: 9-11

- 9.00 Avaussanat: **Soile Ridanpää**, erityisasiantuntija, sosiaali- ja terveysministeriö
- 9.05 Tilannekatsaus yhdyspinnoista: **Liisa Jurmu**, projektipäällikkö, Kuntaliitto
- 9.15 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyönä: **Sami Niemi**, erityisasiantuntija, Kuntaliitto ja **Tarja Tenkula**, erityisasiantuntija Hyvil.

Kuntien ja hyvinvointialueiden hyvät käytänteet:

- 9.45 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen hyvinvointialueella, **Susanna Mutanen**, hyvinvointipäällikkö, Keski-Suomen hyvinvointialue
- 10.00 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhdyspinnat kaupungin näkökulmasta, **Tarja Puskala**, hyvinvointijohtaja, Tampereen kaupunki
- 10.15 Suunnitelmakokonaisuudet hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä, **Sami Niemi**, erityisasiantuntija, Kuntaliitto
- 10.25 Paneelikeskustelu: Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä yhdessä **Maria Salenius**, kehittämispäällikkö, Kuntaliitto (juontaja), **Susanna Mutanen**, hyvinvointipäällikkö, Keski-Suomen hyvinvointialue, **Tarja Puskala**, hyvinvointijohtaja, Tampere ja **Tanja Tasala**, kehittämispäällikkö, THL
- 10.55 Päivän loppusanat

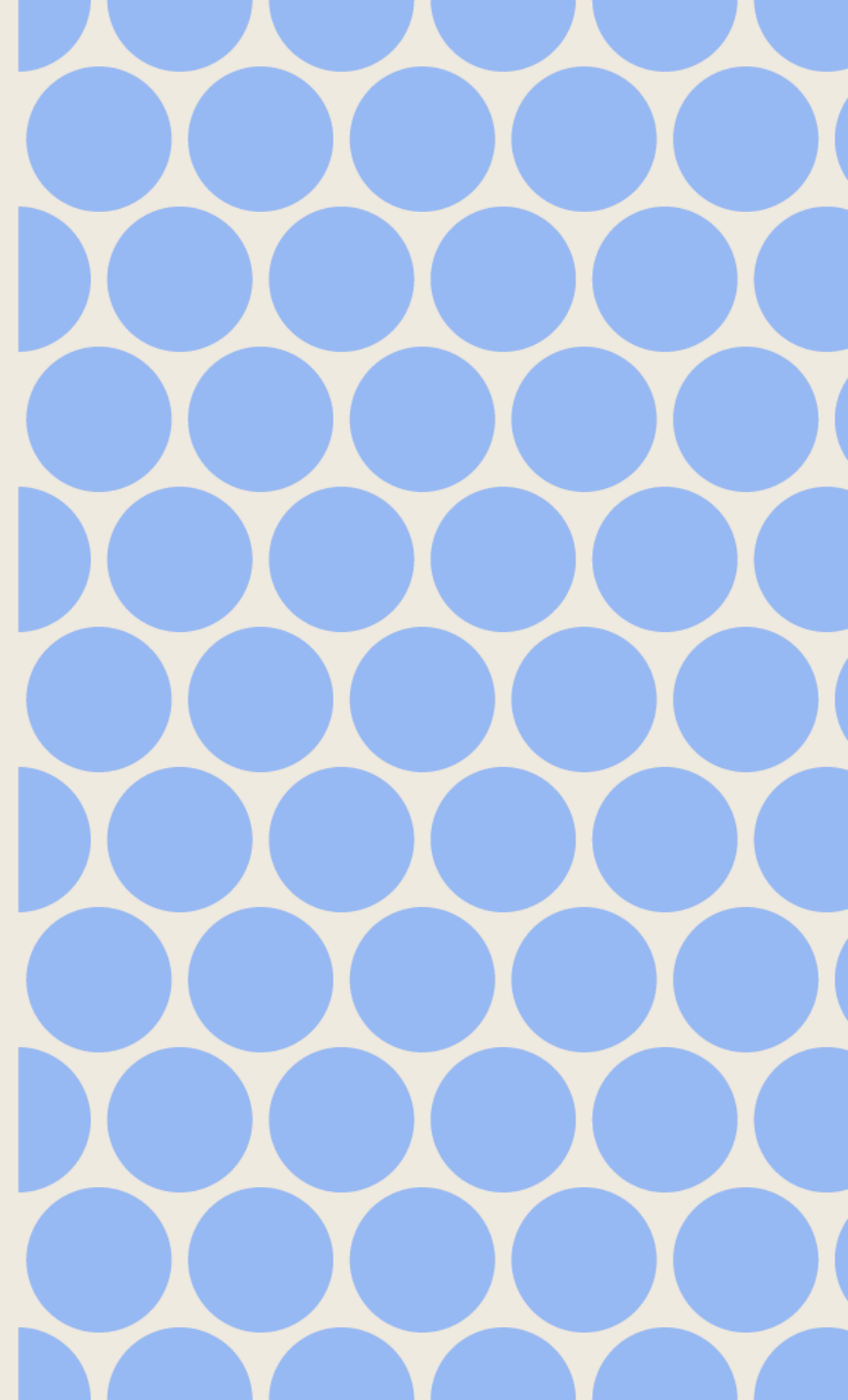

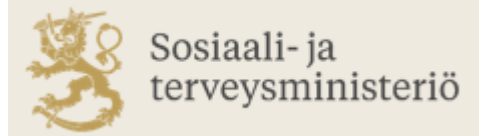
Sosiaali- ja
terveysministeriö

Yhdyspintafoorumi Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen – kunnat ja hyvinvointialueet

Soile Ridanpää
Erityisasiantuntija
11.2.2025

Sosiaali- ja terveysministeriö ohjaa, valvoo ja sovittaa yhteen toimia, joilla lisätään väestön hyvinvointia, sosiaalista osallisuutta, terveyttä ja toimintakykyä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kuntien ja hyvinvointialueiden perustehtävä. Terveyden edistämisestä säädetään kuntalaissa, laissa hyvinvointialueesta, laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä sekä lukuisissa erillislaeissa.

Megatrendit 2025 – miltä näyttää tulevaisuusselonteko megatrendien valossa?

**Luonnon kantokyvyn mureneminen näkyy
taloudessa, turvallisuudessa ja terveydessä**

Tulevaisuusselonteon 1. osan
strateginen toimintaympäristöanalyysi

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-553-5>

**Demokratia on varautumisen ja
uudistumisen ristipaineessa**

**Erot hyvinvoinnissa ja väestössä
kasvavat**

Yhteiskunnalliset muutostekijät

- Epätasainen demografinen kehitys jatkuu
- Muuttoliikkeiden merkitys kasvaa
- Kaupungistuminen jatkuu
- Eriarvoisuuden ja yhdenvertaisuuden ristiriitainen kehitys
- Inhimillinen pääoma kasvaa, osaamistarpeet muuttuvat ja TKI-toiminnan merkitys korostuu
- Hyvinvoinnin, terveyden ja elintapojen haasteet muuttuvat
- Arvot, asenteet, maailmankatsomukset ja elämäntavat muuttuvat

Ympäristölliset muutostekijät

- Ilmaston
kuumeneminen kiihtyy
- Luonnon
monimuotoisuus
köyhtyy
- Ympäristön tila
heikkenee

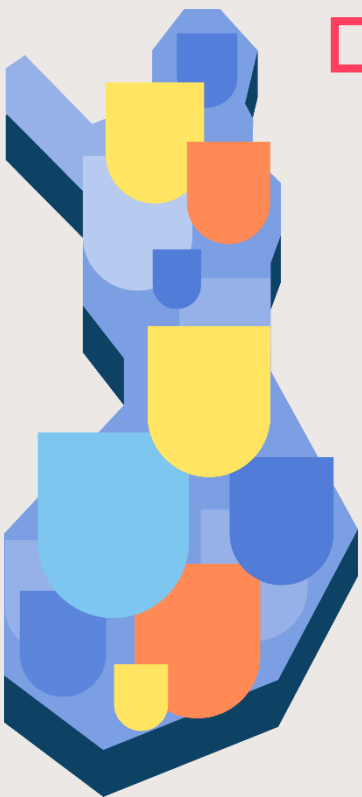
KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEIDEN YHDYSPINTAFOORUMI

Tilannekatsaus yhdyspinnoista

**Liisa Jurmu
projektipäällikkö, Kuntaliitto**

Yhteisissä tavoitteissa onnistuminen edellyttää yhteistyötä monilla eri osa-alueilla

Yleiset yhteistyörakenteet ja strateginen johtaminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Lasten ja nuorten palvelut

Opiskeluhoolto

Ikäihmisten palvelut

Työllisyyden edistäminen

Palveluverkko, maankäyttö ja kiinteistöt

Asuminen

Varautuminen ja turvallisuus

Maahanmuutto ja kotoutuminen

+ muut teemat ja kysymykset

Lainsäädäntö velvoittaa kunnat ja hyvinvointialueet yhteistyöhön

- **Yhteistyöneuvottelu** (Laki hyvinvointialueesta 611/2022 14 §)
 - Hyvinvointialue, kunnat ja voi olla myös maakunnan liitto
 - **Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen neuvottelut** (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021 6 ja 7 §)
 - Hyvinvointialue, kunnat ja muut alueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimijat
 - **Lisäksi erillislakeihin sisältyy kymmeniä yhteistyövelvoitteita**
- Lainsäädäntö on yhteistyön toteutusmuotojen näkökulmasta mahdollistava
 - Yhteistyön toteutustavoista ei juurikaan säännellä
 - Sopimukset ovat pääosin vapaaehtoisia, kuten strateginen yhteistyösopimus tai yhdyspintakohtaiset sopimukset
 - Huom. TYM-sopimus on lakisääteinen (Työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kela)
- **Yhteistyön rakentaminen alueellisten ja paikallisten tarpeiden & erityispiirteiden pohjalta**

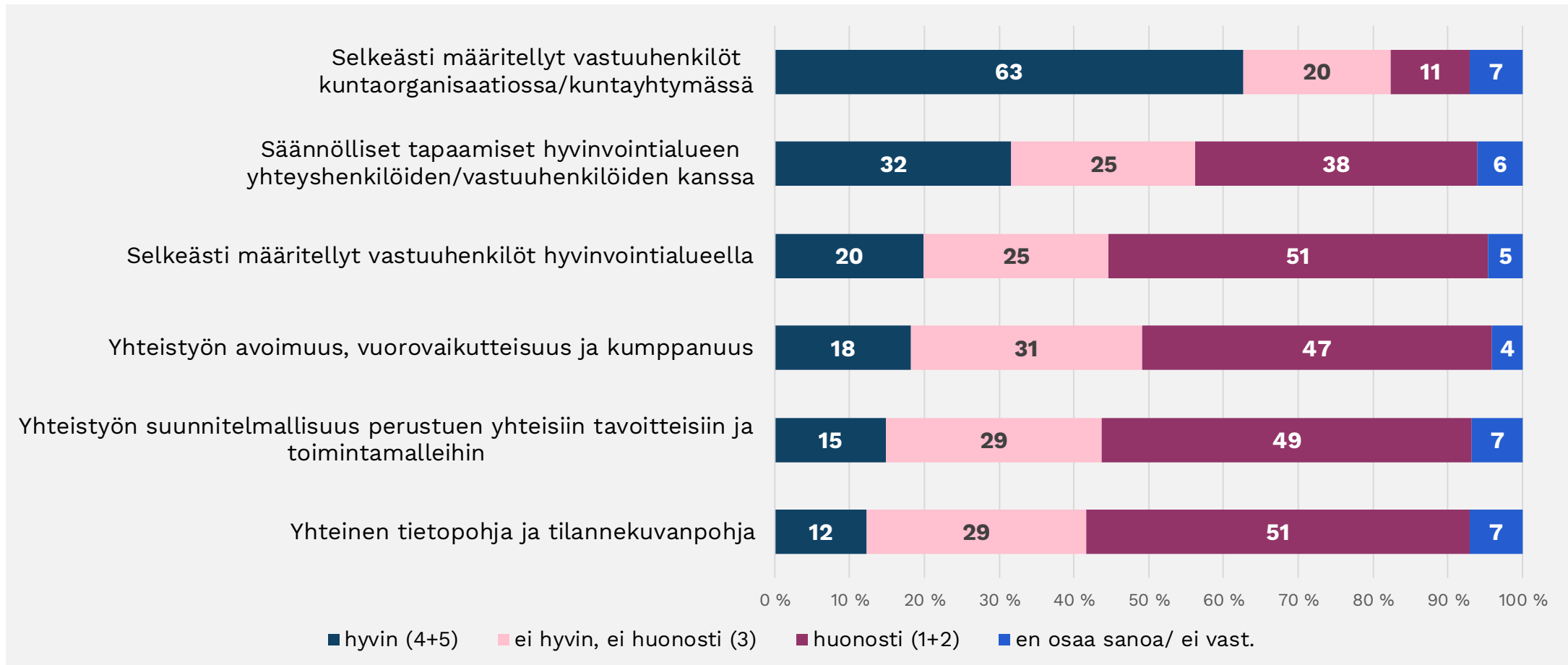
Tuore selvitys neuvotteluiden toteutuksesta 5 alueella:

Selvitys: [Kuntien ja hyvinvointialueiden neuvottelut hakevat vielä muotoaan | Kuntaliitto.fi](#)

Yhdyspintakysely kunnille ja kuntayhtymille 11/2024

Miten seuraavat asiat ovat toteutuneet hyvinvointialueen kanssa tapahtuneessa yhdyspintayhteistyössä?

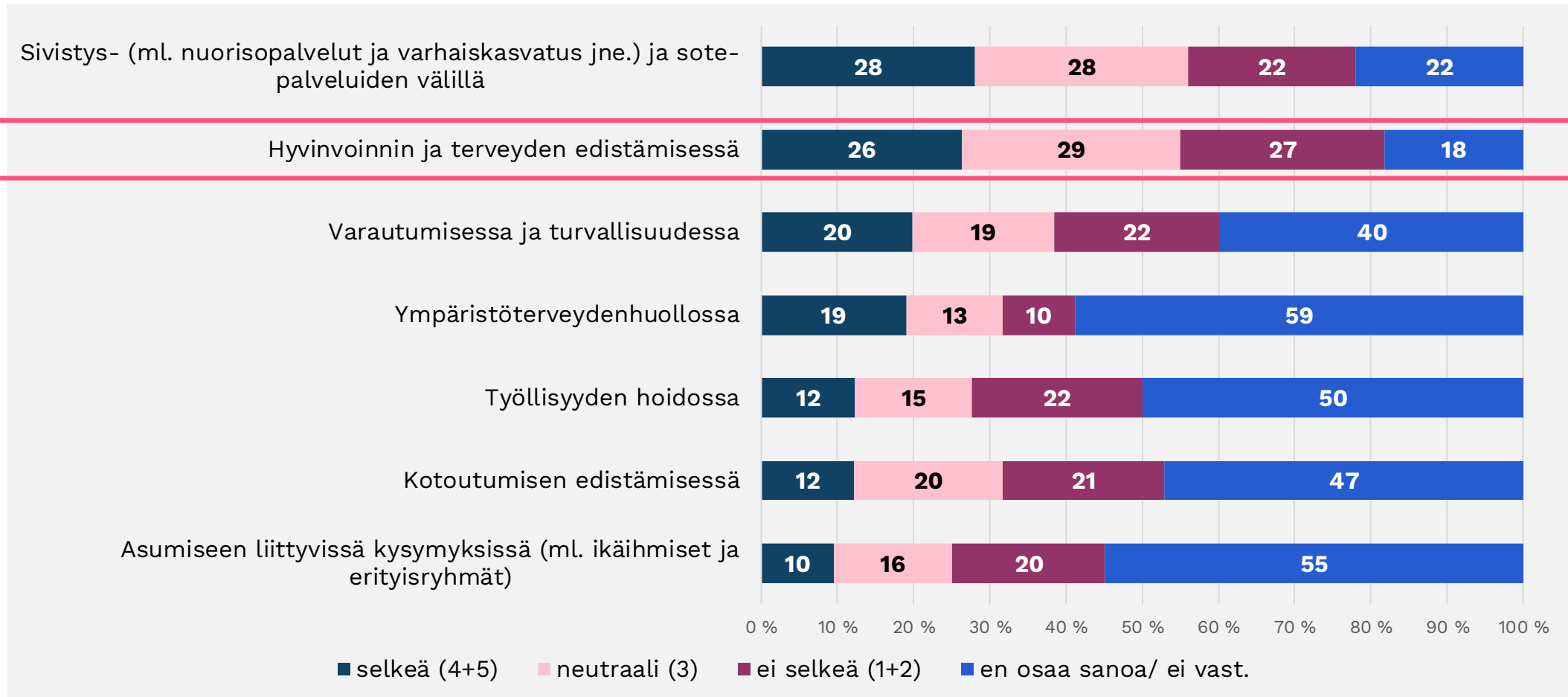
Kunnat ja kuntayhtymät, vastausten %-jakaumat (N=578)

Yhdyspintakysely kunnille ja kuntayhtymille 11/2024

Miten selkeänä pidät työnjakoa kuntasi/organisaatiosi ja hyvinvointialueen välillä?

Kunnat ja kuntayhtymät, vastausten %-jakaumat (N=578)

Näkemykset kunnan ja hyvinvointialueen välisen työnjaon selkeydestä omalla toimialalla.

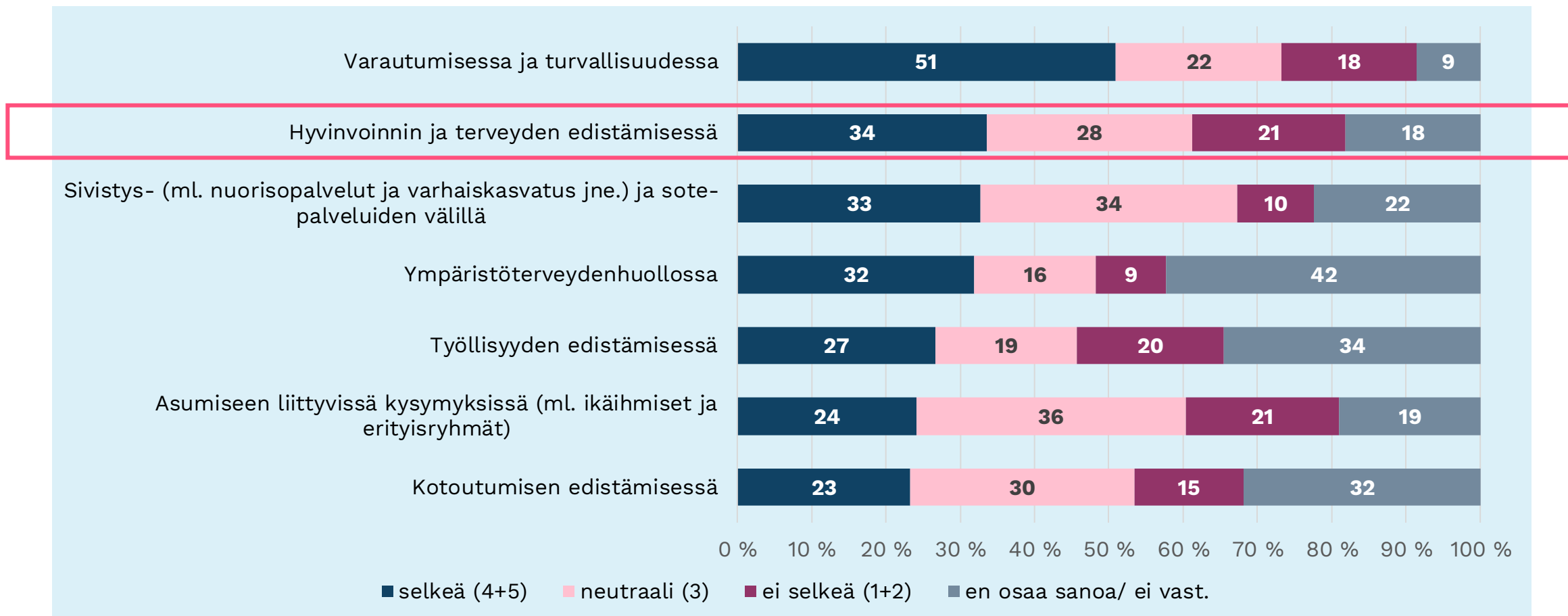
% vastanneista pitää työnjakoa melko/erittäin selkeänä. Vastaajaryhmittäinen tarkastelu. (N=578)

	KAIKKI VAST.	Johtavat luottamushenkilöt	Kunta-johtajat	Viranhalt. muu yleisjohto	Viranhalt. sivistystoimi	Viranhalt. muut sektorit
Sivistys- ja sote-palveluiden välillä	28 % (+3)	40	24	24	31	15
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä	26 % (+3)	16	22	28	29	26
Varautumisessa ja turvallisuudessa	20 % (-1)	28	27	24	13	30
Ympäristöterveydenhuollossa	19 % (-8)	35	44	30	7	28
Työllisyyden hoidossa	12 % (-5)	25	10	10	8	18
Kotoutumisen edistämisessä	12 % (-2)	21	12	20	9	11
Asumiseen liittyvissä kysymyksissä	10 % (-2)	12	24	12	6	13
N=	578	68	41	50	310	109

Vihreällä olevat ovat kehittyneet selkeämpään suuntaan ja punaiset vähemmän selkeään suuntaan verrattaessa vuoden 2023 kyselyn tuloksiin.

Miten selkeänä pidät työnjakoa hyvinvointialueen ja kuntien välillä?

Hyvinvointialueet, vastausten %-jakaumat (N=116)

Kiitos.

Liisa Jurmu

050 479 6835

liisa.jurmu@kuntaliitto.fi

HYVIL

www.kuntaliitto.fi

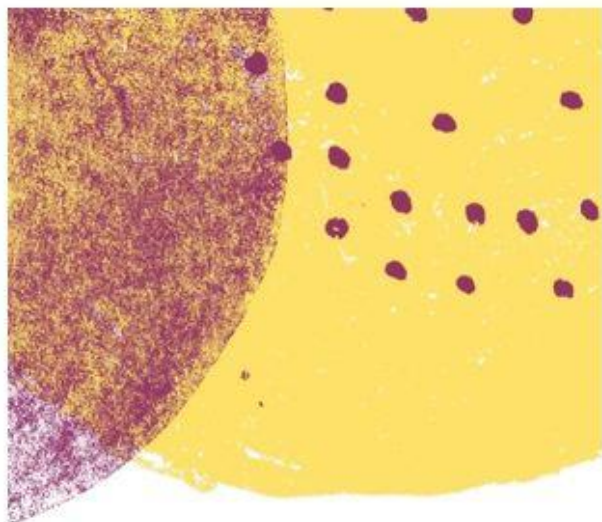
KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEIDEN YHDYSPINTAFOORUMI

**Hyvinvoinnin ja terveyden
edistäminen:
hyvinvointialueiden tehtävät**

**Tarja Tenkula
erityisasiantuntija, Hyvil**

Kuntien, hyvinvointialueiden ja niiden keskinäisen yhteistyön rooli ja tehtävät hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä - julkaisusarja

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN TEHTÄVÄT KUNNISSA

KUNTA
LIITTO

[Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävät kunnissa | Kuntaliitto.fi](https://www.kuntaliitto.fi)

[Hyvil - Hyvinvointialueen tehtävät hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä -määrittely julkaistu](https://www.kuntaliitto.fi)

Tulossa pian! Julkaisusarjan osa 3:

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyö kuntien ja hyvinvointialueiden välillä - yhdyspinnat, raportointi ja suunnitelmat.

HYVI
NVOINTI
ALU EYH
TI ÖV
ÄL **HYVIL** FÄ
RDS OMR
ADESBOL
AGET

Hyvinvointialueen tehtävät hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä

Sisällysluettelo

1. Johdanto.....	4
2. Laillinen perusta hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi	5
3. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen hyvinvointialueella.....	8
3.1 Strategia, hallintosäätö ja päätöksenteko.....	8
3.2 Tiedolla johtaminen.....	9
3.3 Vaikuttavuus	9
3.4 Vaikutusten ennakoarviointi osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä	10
3.5 Taloudelliset kannusteet	11
4. Hyvinvointialueen tehtävät hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä.....	14
4.1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sote-palveluissa.....	18
4.2 Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.....	19
4.3 Ikääntyneen väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	19
4.4 Ehkäisevä päihdetyö.....	20
4.5 Mielenterveyden edistäminen.....	20
4.6 Elintapaohjaus.....	20
4.7 Arjen turvallisuus.....	21
4.8 Väkivallan ehkäisy	22
4.9 Demokratian, osallisuuden edistäminen.....	23
4.9.1 Osallisuuden ja osallistumisen edistäminen.....	23
4.9.2 Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo.....	25
4.9.3 Viestintä, vuorovaikutus ja kieli	25
4.9.4 Omavalvonta hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä.....	26
5. Sidosryhmäyhteistyö hyvinvointikertomustyössä ja HYTE-neuvotteluissa	27
6. Digitaaliset ja sähköiset työkalut hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä.....	29
7. Lisämateriaalia ja lähteet	31

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä hyvinvointialueella säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, jäljempänä **sotejärjestämislaki**) 7 §:ssä:

Hyvinvointialueen on

- edistettävä **asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä.**
- ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy hyvinvointialueen muihin lakisääteisiin tehtäviin.
- **strategisessa suunnittelussaan** asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi **tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet.**
- otettava päätöksenteossaan huomioon päätöksensä arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin (EVA)
- **nimettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutaho.**
- seurattava asukkaittensa elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä **alueittain ja väestöryhmittäin.**
- **raportoitava** asukkaiden hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista **toimenpiteistä aluevaltuustolle vuosittain.**

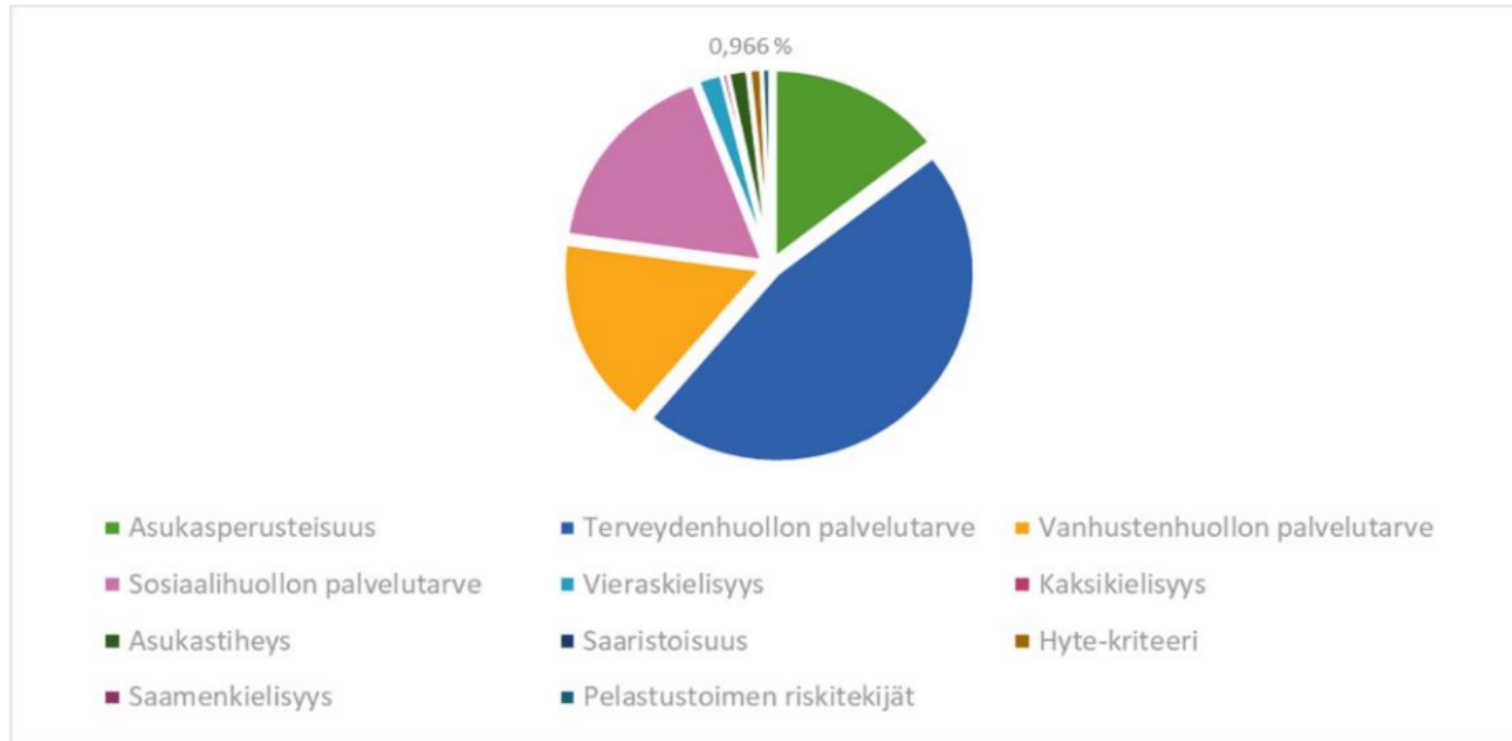
Keskeinen lainsäädäntö:

- Laki hyvinvointialueesta 611/2021
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021
- Laki hyvinvointialueiden rahoituksesta 617/2021
- Valtioneuvoston asetus hyvinvointialueiden rahoituksesta 1392/2022
- Laki hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista 571/2016
- Sosiaalihuoltolaki 1301/2014
- Terveydenhuoltolaki 1326/2010
- Pelastuslaki 379/2011
- Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014
- Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta 741/2023
- Lastensuojelulaki 417/2007
- Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 523/2015
- Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 980/2012
- Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 338/2011
- Tartuntatautilaki 1227/2016
- Työturvallisuuslaki 738/2002
- Kielilaki 423/2003

4. Hyvinvointialueen tehtävät hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä.....	14
4.1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sote-palveluissa.....	18
4.2 Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.....	19
4.3 Ikääntyneen väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	19
4.4 Ehkäisevä päihdetyö.....	20
4.5 Mielenterveyden edistäminen.....	20
4.6 Elintapaohjaus.....	20
4.7 Arjen turvallisuus.....	21
4.8 Väkivallan ehkäisy	22
4.9 Demokratian, osallisuuden edistäminen.....	23
4.9.1 Osallisuuden ja osallistumisen edistäminen.....	23
4.9.2 Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo.....	25
4.9.3 Viestintä, vuorovaikutus ja kieli	25
4.9.4 Omavalvonta hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä.....	26

Hyte-kerroin hyvinvointialueiden rahoituksessa

Hyvinvointialueiden yleiskatteisen rahoituksen määräytymistekijät ryhmittäin

**217 milj. EUR/
22,5 mrd EUR
= 0,966 %**

thl.fi/hytekeroihin/hyvinvointialueet

[Etusivu](#)[Prosessi-indikaattorit](#)[Tulosindikaattorit](#)[Info](#)

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue

Alue

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue

HYTE-kerroin

44

Prosessi-indikaattori, keskiarvo

35

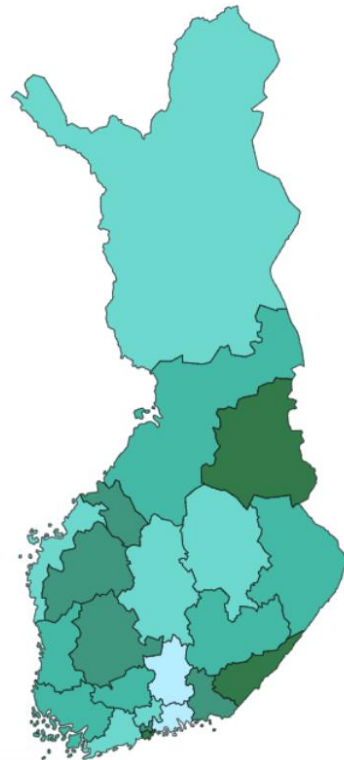
Tulosindikaattori, keskiarvo

54

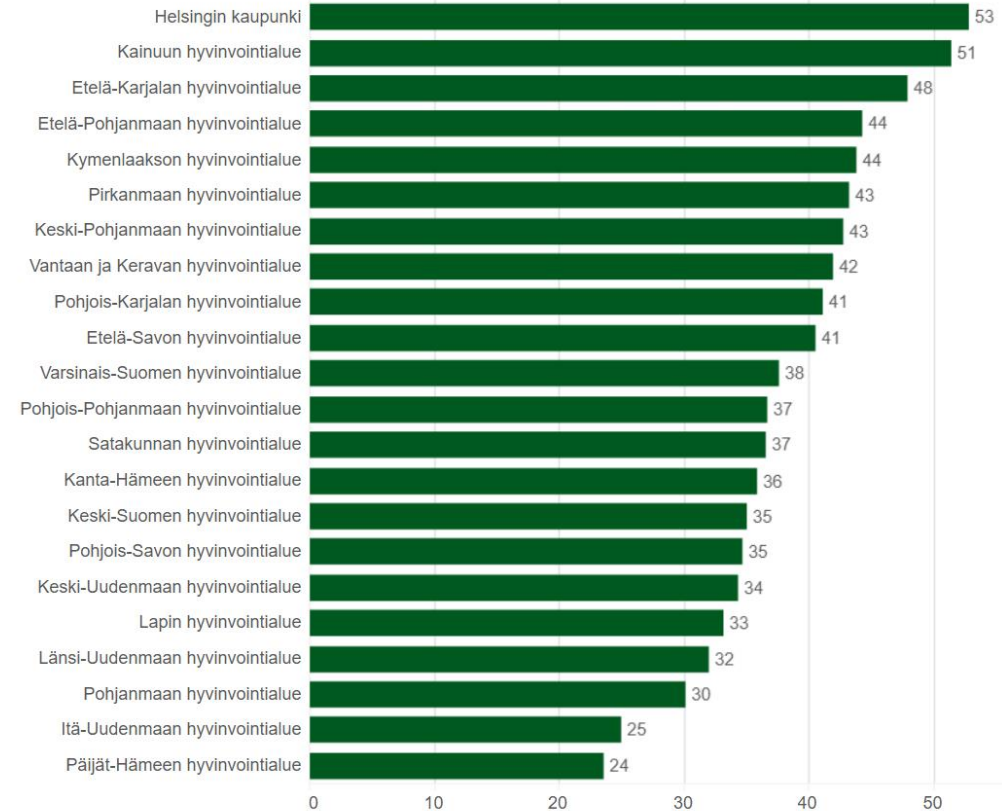
Valitse indikaattori

HYTE-kerroin

HYTE-kerroin

HYTE-kerroin

HYTE-kerroin muodostuu kahdenlaisista indikaattoreista

Kuntien HYTE-kerroin

50 %

Prosessi-indikaattorit

Kunnan toiminta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi

Liikunta
(5)

Kuntajohto (5)

Peruskoulut (4)

Kulttuuri
(1)

50 %

Tulosindikaattorit

Kunnan väestön terveys ja hyvinvointi

Ylipaino

Koettu terveys

Koulu-
pudokkaat

Työkyvyttö-
myyseläke

Kaatumis-
hoitojaksot

Toimeen-
tulotuki

Hyvinvointialueiden HYTE-kerroin

50 %

Prosessi-indikaattorit

- 1) Tuen tarpeen selvittäminen lastenneuvolan terveystarkastuksista poisjääneille
- 2) Tuen tarpeen selvittäminen kouluterveydenhuollon terveystarkastuksista poisjääneille
- 3) Elintapaneuvonta tyypin 2 diabetes-riskissä oleville
- 4) MPR-rokotuskattavuus
- 5) Alkoholinkäytön mini-interventio
- 6) Työttömien terveystarkastukset

50 %

Tulosindikaattorit

- 1) Vammojen ja myrkytysten johdosta aiheutuvat hoitokustannukset
- 2) Lonkkamurtumat yli 65-vuotiailla
- 3) NEET-nuoret
- 4) Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saavat
- 5) Mielenterveyshäiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat

Tulostindikaattorit – TIV-alueet

- 1) Ei työssä, koulutuksessa eikä asevelvollisuutta (NEET) suorittamassa olevat 20–24-vuotiaat, % ikäluokasta
- 2) Mielensterveyshäiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 18–34-vuotiaat (pois lukien elimelliset aivo-oireyhtymät ja älyllinen kehitysvammaisuus), % vastaavanikäisestä väestöstä
- 3) Vammojen ja myrkytysten hoidosta aiheutuvat sairaalahoitojaksot ja/tai sairaalassa hoidetut potilaat
- 4) Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, % ikäluokasta
- 5) Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Painokerroin per indikaattori 0,1

Esim. Pohjois-Savon hyvinvointisuunnitelma: Tapaturmien ja väkivallan ehkäiseminen

TAVOITTEET	HUOMIOI ERITYISESTI	MENETELMÄT	MITTARIT
Kaatumis-tapaturmat vähenevät	<ul style="list-style-type: none">Erit. Yli 65v. , erityisesti naisetLiukastumiset erit Kuopio, lisalmi ja Siilinjärvi	<ul style="list-style-type: none">OTAGO -kotiharjoitteluohjelmaVoima- ja tasapainoharjoittelu (erit alaraajojen voima)Kodin turvallisuuden tarkistuslista ja apuvälineet, pysytään pystyssä -opasKaatumisSeula -työkalut; kaatumisvaaran itsearviointi, liikuntaohje, tarkistuslista ja 10 keinoa kaatumisten ehkäisyynIKINÄ - toimintamalli (kaatumisvaaran arviointi: FROP (kotona asuvat) ja FRAT (hoivapalvelut ja sairaala), ympäristön tarkistuslista, toimintasuunnitelma ja opas)Kaatumisvaaraa lisäävät lääkkeet – tarkistuslistaAlkoholin käytön ennaltaehkäisy ja käytön kartoitus: yli 65-vuotiaan alkoholimittariRavitsemustilan arviointi (NRS tai MNA) ja avuksi ohjaukseen (Gery)Jalkineturvallisuus ja liukuesteetTien ja alueiden kunnossapito, hiekoitus, valaistus ja kiireen välttäminenKypärien käytön lisääminen sähköpotkulautojen ja polkupyörien käytössä - valistus, ohjaus, neuvonta	<p>Sotkanet:</p> <ul style="list-style-type: none">Kuolleisuus tapaturmisiin kaatumisiin ja putoamisiin / 100 000 asukasta kohdenKuolleisuus tapaturmisiin kaatumisiin ja putoamisiin 65+vKaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä verrattuna 10 000 vastaavanikäiseen henkilöön HYTE(K)Vammojen ja myrkytysten hoidosta aiheutuvat sairaalajakset ja/ tai sairaalassa hoidetut potilaat HYTE(H)Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, % vastaavanikäisestä väestöstä HYTE(H) <p>FinSote:</p> <ul style="list-style-type: none">lääkkäät, jotka ovat ilmoittaneet kaatuneensa viimeisen 12 kk aikana <p>Liikenneturva: Liukastumiset</p> <p>Vaikuttavat hyte-menetelmät kysely</p>

Kaatumisten ehkäisyn toimenpiteitä

kunnan, hyvinvointialueen ja järjestöjen monialaisena yhteistyönä

KAIKILLE

Terveyttä edistävä/
Ennaltaehkäisy /
promootio

KUN RISKITODETTU

Varhainen puuttuminen /
Primaari preventio

Kunnan toiminta painottuu

hyvinvointialue tukee asiantuntijuudellaan

Järjestöt kumppaneina ennaltaehkäisyssä ja varhaisessa tuessa

Hyvinvointialueen toiminta painottuu

kunta tukee asiantuntijuudellaan

Terveyttä edistävän ravitsemuksen toimenpiteitä

kunnan, hyvinvointialueen ja järjestöjen monialaisena yhteistyönä

KAIKILLE

Terveyttä edistävä/
Ennaltaehkäisy /
promootio

Ruokakasvatus (kuten
Sapere ja Maistuva Koulu)

Ruokailusuositusten
jalkauttaminen

Ruokakurssit (ruokasuositukset, ruokailo,
ruokamuistot, kauppakierrokset)

Hyvää ravitsemusta edistäviä
valintoja tukeva ruokaympäristö

Viestintä ja kampanjat

Luento- ja keskustelutilaisuudet

Neuvolan ja kouluterveydenhuollon
antama ohjaus

Yhteisöllinen opiskeluhoito

Vajaaravitsemuksen
tunnistaminen

Terveystarkastukset
/työttömien terveystarkastukset

Ravitsemusohjaus esim.
osana liikuntaneuvontaa
ja vastaanottopalveluja

Itsehoito-ohjelmat ja
-valmennukset

Arjen taitoja erityisryhmille
(maahanmuuttajat,
rikosseuraamusasiakkaat, mt. ja
päihdekuntoutujat)

Yksilökohtainen
opiskeluhoito

Ryhmäneuvonta ja
sairausryhmäkohtainen
neuvonta

Ravitsemusohjaus

Kohdennetut ruokakurssit asiakkaille/
potilaille

Vertaistuki

Sairausryhmäkohtainen
ravitsemusohjaus ja
luennot

KUN RISKI TODETTU

Varhainen puuttuminen /
Primaari preventio

Kunnan toiminta painottuu

hyvinvointialue tukee asiantuntijuudellaan

Järjestöt kumppaneina ennaltaehkäisyssä ja varhaisessa tuessa

Hyvinvointialueen toiminta painottuu

kunta tukee asiantuntijuudellaan

Liikunnallisen elämäntavan edistäminen

kunnan, hyvinvointialueen ja järjestöjen monialaisena yhteistyönä

KAIKILLE

Terveyttä edistävä/
Ennaltaehkäisy /
promootio

KUN RISKI TODETTU

Varhainen puuttuminen /
Primaari preventio

Kunnan toiminta painottuu

hyvinvointialue tukee asiantuntijuudellaan

Järjestöt kumppaneina ennaltaehkäisyssä ja varhaisessa tuessa

Hyvinvointialueen toiminta painottuu

kunta tukee asiantuntijuudellaan

Liikunnan edistämisen yhdyspinnat

Edistetään liikunnallista elämäntapaa yhdessä

Pohjois-Savon
hyvinvointialue

9/2023
Liikunnallisen
elämäntavan
edistämisen työryhmä

LÄHIYHTEISÖ	KUNTA	HYVINVOINTIALUE	HALLINTO- JA TUKIPALVELUT (kunta ja hyvinvointialue)	KUMPPANIT	
<p>KOTI Asukas, omaiset, läheiset, isännöitsijä, kiinteistöhuolto, asumispalvelut</p> <ul style="list-style-type: none">● Arkielämä, paikallaanolo vähentäminen, työmatkat mahdollisuuksien mukaan itse liikuen, luontoliikunnan edistäminen.● Liikuntaharrastuksiin hakeutuminen mieltymysten mukaan, sopivien liikuntavälineiden hankinta.● Liikunnallisen elämäntavan mahdollistaminen asuinympäristössä (pyörätelineet, liikuntavälineiden säilytys, turvallinen liikkuminen, esteettömyys, monipuolisen ravitsemuksen toteuttaminen, ruokapalvelut).	<p>LIIKUNTAPALVELUT</p> <ul style="list-style-type: none">● Liikunnallisen elämäntavan edistäminen, liikuntaneuvonta.● Liikunnallisen elämäntavan tukeminen toimintamalleilla esim. voimaa vanhuuteen. Liikunnanohjaus vähemmistö- ja erityisryhmille sekä seuratoiminnan ulkopuolella oleville.● Liikuntapaikkojen käytön ohjaus.● Urheilu- ja liikuntatapahtumat organisointi. <p>TEKNINEN TOIMI</p> <ul style="list-style-type: none">● Kaavoitus, liikkumaan kannustava ympäristö ja reitit (esim. talvikunnonasemat, pyöräily- ja kävelyreitit katkeamattomuus), esteettömyys, liikenneturvallisuus ja kestävä kehitys huomioiden.● Liikunnallisten ympäristöjen rakentaminen, liikuntapaikkojen kunnonasemat (voi olla myös liikuntapalvelulla). <p>VARHAISKASVATUS varhaiskasvatuksen opettajat, sosionomit, lastenhoitajat, erityisopettajat ja perhepäivähoitajat</p> <ul style="list-style-type: none">● Liikkuva varhaiskasvatus/ koulu -ohjelman toteutus, henkilöstön koulutus.● Liikkumaan kannustava ja mahdollistava toimintaympäristö. <p>PERUSKOULU opettajat, ohjaajat, kouluavustajat, erityisopettajat ja rehtorit</p> <ul style="list-style-type: none">● Harrastamisen Suomen malli, liikkuva koulu-ohjelman toteutus, pitkät liikuntavälitunnit.● Oppilaiden osallistaminen kouluympäristön suunnitteluun ja liikunnan toiminnan toteuttamiseen.● Luokkatilojen ergonomia ja aktiivisen koulupäivän mahdollistaminen, istumisen vähentäminen. <p>VAPAA-AIKA- JA KULTTUURIPALVELUT, TYÖLLISYSPALVELUT, KOTOUTUMINEN kansalaisopistot, kirjastot, nuorten palvelut</p> <ul style="list-style-type: none">● Liikunnalliseen elämäntapaan motiivointi ja ohjaus liikkumiseen lähiympäristössä, monipuolinen liikuntatarjonta, matalan kynnyksen ryhmät, ohjattu ja omatoiminen liikunnallinen toiminta.● Liikuntavälineilainaus.	<p>TERVEYSKESKUS, TYÖTERVEYSHUOLTO, NEUVOLA, KOULU- JA OPISKELUTERVEYDENHUOLTO Terveyden- ja sairaanhoitajat, lääkärit</p> <ul style="list-style-type: none">● Liikunnallisen elämäntapaan motiivointi ja tukeminen.● Fysio- / toimintaterapian tarpeen arviointi ja ohjaus/lähette asiattuntijalle.● Apuvälineiden lainauksen arviointi ja ohjaus. <p>SAIRAALAT osastot, vastaanotot, lähi- ja sairaanhoitajat, lääkärit, fysioterapeutit, toimintaterapeutit</p> <ul style="list-style-type: none">● Liikunnallisen elämäntapaan motiivointi ja tukeminen.● Kuntouttava hoito.● Fysio- / toimintaterapian tarpeen arviointi ja ohjaus/lähette asiattuntijalle.● Hoitosuunnitelman mukainen kuntoutus (sis.mm. apuvälinearvot, liikkumisen arvio, kotiutumisen suunnitelma). <p>SOSIAALITYÖ, RAVITSEMUSTERAPIA, ASIANTUNTIJAT mm. palveluohjaajat, sosiaalityöntekijät, ravitsemusterapeutti, jalkaterapeutti</p> <ul style="list-style-type: none">● Liikunnallisen elämäntapaan motiivointi ja tukeminen.● Liikuntaharrastusten mahdollistaminen (harkinnanvarainen taloudellinen tuki, jalkojen terveys, ravitsemuksellinen tilanne). <p>KOTIKUNTOUTUS, IKÄKESKUS sairaanhoitaja, palveluohjaaja, fysioterapeutti, toimintaterapeutti</p> <ul style="list-style-type: none">● Liikunnallisen elämäntapaan motiivointi ja tukeminen.● Palvelutarpeen arvioinnin perusteella ohjaus kotikuntoutukseen.● Hoitosuunnitelman mukainen kuntoutus (sis.mm. apuvälinearvot, liikkumisen arvio).	<p>PELASTUSLAITOS</p> <ul style="list-style-type: none">● Ohjeistukset ja koulutukset fyysisten tilojen turvallisuudesta. <p>APUVÄLINEKESKUS</p> <ul style="list-style-type: none">● Päivittäisten toimintojen ja liikkumisen apuvälineet lääkinällisen kuntoutuksen kriteerien perusteella.● Apuvälineiden tarpeen arviointi ja käytön ohjaus ja lainaus, välineiden käytön seuranta.● Asunnonmuutostyöarvot vammaispalvelun pyynnöstä. <p>AVOKUNTOUTUS Julkinen ja yksityinen, avovastaanotot, fysioterapeutti, toimintaterapeutti</p> <ul style="list-style-type: none">● Ennaltaehkäisevä toiminta esim. elintaparyhmät, jalkautuminen toimintaympäristöihin, konsultointi, verkostotyö. Vastaanottokäynteihin sisältyvä liikuntaneuvonta. Yhteistyö eri toimijoiden asiakkaan lähipiiriin kanssa.● Hoidon tarpeen arviointi, kuntoutus suunnitelman mukaisesti (sis.ryhmä- tai yksilöterapian, apuvälinearvot). <p>KOHTAAMISPAIKAT esim. OLKA-pisteet, hyvinvointikioskit</p> <ul style="list-style-type: none">● Liikunnallisen elämäntapaan motiivointi ja tukeminen.	<p>HYTE- JA OSALLISUUS hyvinvointikoordinaattori, hyte-ryhmä, hyte-yhdyshenkilöt</p> <ul style="list-style-type: none">● Liikunnan edistämisen huomiointi hyvinvointisuunnitelmassa, suunnitelman toimeenpanon edistäminen ja vaikuttavuuden arviointi.● Liikunnan edistämisen toimintamallin edistäminen, vaikuttavien menetelmien jalkauttamisen edistäminen.● Liikunnan edistämisestä viestiminen kuntapäätäjille, hyvinvointialueille, virkamiehille ja asukkailla. <p>PÄÄTÖKSENTEKO</p> <ul style="list-style-type: none">● Liikuntaa edistävät päätökset, huomiointi päätöksenteossa ja vaikutusten ennakoarvioinnissa sekä talousarviotyöskentelyssä.● Avustusmenettelyt tukevat vaikuttavaa liikunnallista elämäntapaa edistävää järjestöjen ja muiden toimijoiden toimintaa.● Mahdolliset ostopalvelusopimukset yritysten ja järjestöjen kanssa liikuntamahdollisuuksien edistämiseksi.● Liikuntapalvelujen käytön saavutettavuuden lisääminen, esimerkiksi erilaisten liikuntakorttien hinnoittelu kuntalaisille. <p>VAIKUTTAMISTOIMIELIMET (esim. vanhus-, nuoriso- ja vammaisneuvostot)</p> <ul style="list-style-type: none">● Viestintä, päätöksenteko.● Palautteet, toiveet, tarpeet, ideat arjen sujuvuuteen asukkailla. <p>SIIVOUSPALVELUT</p> <ul style="list-style-type: none">● Tilojen terveysturvallisuudesta ja esteettömyydestä huolehtiminen osaltaan, (mm. järjestely, pintojen puhtaus).	<p>YRITYKSET, ORGANISAATIOI</p> <ul style="list-style-type: none">● Arkiaktiivisuuteen kannustaminen, portaiden nousu, liikunnan edistäminen työssä, kannustaminen istumisen vähentämiseen.● Liikkumista kannustavat tilat työpaikalla; suihkutilat, pyöräily säilytys yms.● Alennetut hinnat liikuntapalveluihin, henkilöstön työkuonon kehittäminen, liikunnan tuki työntekijöille esim. liikuntasetelien (ePassi, Smartum yms) muodossa, liikuntavälineilainaus työntekijöille.● Fyysiset liikuntapalvelut, ostopalveluna tuntiohjaajat (yksityiset, seurat ja järjestöt). <p>JÄRJESTÖT, YHDISTYKSET JA SEURAKUNNAT Pohjois-Savon järjestöneuvosto, Pohjois-Savon Liikunta ry, nuorisotilat, vanhempainyhdistykset, urheiluseurat, potilasjärjestöt, neuvontajärjestöt jne.</p> <ul style="list-style-type: none">● Liikuntaneuvonnan edistäminen yhteistyössä toimijoiden kanssa.● Yhdistys- ja seurafoorumien edistäminen, yhdistyskoulutukset.● Säännölliset liikuntaryhmät (lisäävät liikkumisen määrää, kohentavat kuntoa sekä tuottavat hyvää mieltä ja yhteisöllisyyttä).● Eri hankkeilla ja tuilla hankittavat monipuoliset liikuntavälineet ja näiden säännöllinen ohjattu ryhmäkäyttö. <p>SAIRAALA-APTEEKIT, APTEEKIT</p> <ul style="list-style-type: none">● Ohjeita liikkumisen aktiivointiin ja motiivointiin.● Luotettavan tiedon jakaminen, liikkumiseen erikoistuneet apteekit (liikkuva apteekki), Liike on lääke- sekä Lääkkeet ja liikunta- neuvonta. <p>OPPILAITOKSET</p> <ul style="list-style-type: none">● Liikkuva opiskelu- ohjelman toteuttaminen, opiskelijoille suunnatut liikuntapalvelut ja -tapahtumat.● Hyvinvointia edistävät toimet yhdessä eri toimijoiden kanssa.● Wellness Center Savonia: Hyvinvointipalvelut, esim. tyhy-päivät, yksilöllisiä vastaanottokäyntejä, kotikäynnit (kuntotestit+ elintapaohjaus). <p>VIRANOMAISET, mm. AVI, STM, THL</p> <ul style="list-style-type: none">● Valtionavustukset liikuntatoimintaan ja liikuntapaikkarakentamiseen.● Liikunnan täydennyskoulutukset.

- Universaali toiminta
- Kohdennettu toiminta

Yhteisesti toteutettavat hankkeet, verkostotyö, tapahtumat ja koulutukset. Yhteisesti suunniteltu ja toteutettu viestintä.

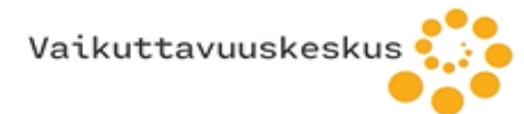
Summasummarum - Hyte-kerroin ja vaikuttavuus

HYTE-kerroin

- kannustaa ja palkitsee, joten ne vaikuttavat,
- kannustaa muutokseen (hyvinvointi- ja terveyshyöty), joka hyvinvointialue onnistuu omilla toimillaan aikaansaamaan,
- ohjaa hyvinvointialueita priorisoimaan ja kehittämään laadukkaampaa hyte-toimintaa ja tietotuotantoa*,
- ei rankaise hyvinvointialueita siitä, millainen on hyvinvoinnin ja terveyden tila (ikä rakenne, sairastavuus),
- ohjaa vahvasti hyvinvointialueita. Hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisältö-ehdotus auttaa alueita valitsemaan ne indikaattorit, joilla voi riittävän tarkasti seurata asukkaiden hyvinvoinnin tilaa. Ehdotus toimii työn tukena, mutta ne eivät ole vielä velvoittavia eikä niiden käyttöä seurata tai valvota.

* Vuosittain päivittyvä, saatavissa joka hva:lta, mitataan nykytilaa ja muutosta. Jos tietoa ei ole lainkaan saatavilla, saa hva laskennassa alimman mahdollisen arvon.

HYVIL

Kiitos!

Tarja.tenkula@hyvil.fi

@tarjatenkula

KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEIDEN YHDYSPINTAFOORUMI

**Hyvinvoinnin ja terveyden
edistäminen: kuntien tehtävät ja
yhdyspinnat**

**Sami Niemi
erityisasiantuntija, Kuntaliitto**

Kunnan tehtävien määrittely hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä

- Kuntaliitto on julkaissut keväällä 2024 suuntaa antavan määrittelydokumentin kuntien tehtävistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävistä
- Osa kuntien ja hyvinvointialueiden yhdyspintaprojektia
- Koostetaan kevään vaaleihin luottamushenkilöille tiivistelmä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä
- [Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävät kunnissa | Kuntaliitto.fi](https://www.kuntaliitto.fi/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-tehtavat-kunnissa)

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa – Kuntaliiton määritelmä 2024

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa on hyvinvointia ja terveyttä tukevaa ja edistävää **laaja-alaista yhteistyössä** tehtävää kuntien toimintaa, jossa **oman työn lisäksi hyödynnetään laajasti eri toimijoiden osaamista tukemassa asukkaiden hyvinvointia.**

Myös asukkailla on oma roolinsa hyvinvoinnin edellytysten hyödyntämisessä.

Määrittelydokumentin sisältö

- Tausta ja tarve määrittelytyölle
- Lainsäädännöllinen perusta
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen
- Kunnan rooli hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä
- Kuntien hyte-tehtävien läpikäynti
- Taloudelliset kannusteet
- Digitalisaatio

Julkaisu ennen kaikkea keskustelun avaus ja esimerkki tehtävien määrittelystä

Hyödynnettävissä eri käyttäjäryhmille, esitysaineistoa tuotettu eri näkökulmista

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyö kunnassa

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sivistyspalveluissa

Varhaiskasvatus

- Perheiden näkökulma
- Lapsen näkökulma
- Taidot
- Tiedot
- Sosiaaliset suhteet
- Uni, ruoka, lepo

Perusopetus

- Tiedot
- Taidot
- Sosiaaliset suhteet
- Haittojen ehkäisy
- Vapaa-aika
- Oppilashuolto
- Oppilaanohjaus
- Ateriat

2. asteen koulutus

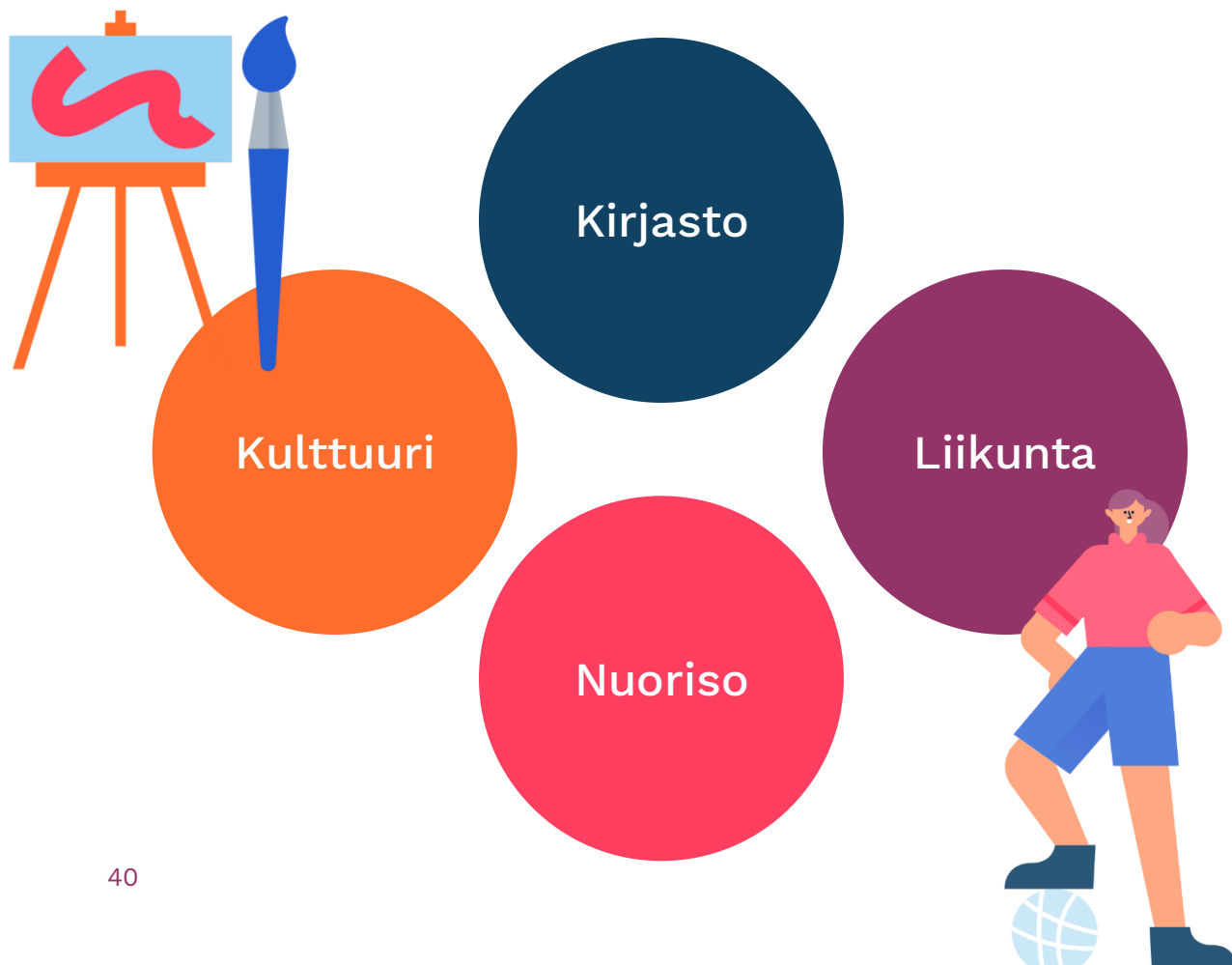
- Tiedot
- Taidot
- Sosiaaliset suhteet
- Haittojen ehkäisy
- Opiskeluhoito
- Itsenäistyminen

Vapaa sivistystyö

- Elinikäinen oppiminen
- Tiedot
- Taidot
- Itsensä toteuttaminen
- Kotoutuminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen vapaa-aika palveluissa

- Kokonaisuus hyvinvointia ja terveyttä edistävää
- Muut toimijat monilta osin täydentää kunnan palveluita
- Pohjautuu kuntalaisten omaan aktiivisuuteen
- Eri ikäisten huomiointi ja tarpeet
- Yhteisöllisyyden näkökulma
- Elinkeinotoiminnan näkökulma
- Luonto- ja kulttuuriympäristöjen huomiointi

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen elinympäristön kehittämisessä

Maankäyttö ja kaavoitus

- Asuinympäristön viihtyisyys ja toimivuus
- Virkistysalueet
- Kaikkien maanomistajien roolien huomiointi
- Luontoympäristöt ja luonnonsuojelu

Yhdyskunta-tekniikka ja ympäristöterveys

- Toimiva vesihuolto ja jätehuolto
- Turvallinen ja toimiva liikenneympäristö
- Terveysturvallisuus (ympäristö-terveydenhuolto, ympäristönsuojelu, rakennusvalvonta)
- Haavoittuvuuksien tunnistaminen
- Yksityisen sektorin rooli osana infraylläpitoa

Asuminen ja julkinen rakentaminen

- Kunnan roolin moninaisuus (kaavoitus, tontinluovutus, rakentaminen, asuntoviranomainen)
- Palveluverkkojen vaikutus palvelujen saatavuuteen
- Yhdyspinnat erityisryhmien asumisessa
- Kunnan keinot vaikuttaa osin rajallisia

Turvallisuus ja varautuminen

- HyTeTu-malli pohjautuu arjen turvallisuuteen
- Erilaisiin uhkiin varautuminen nousussa
- Ilmastonmuutoksen vaikutuksen huomioiminen
- Koetun turvallisuuden tunteen vahvistaminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen elinvoiman tehtävissä

Työllisyys

- Kuntien uudistuva rooli
- Keskeinen osa kuntalaisten arkea ja hyvinvointia
- Yhteisöllisyys
- Talouden näkökulma
- Ammatillinen koulutus
- Paikallinen ja alueellinen näkökulma
- Yhdyspintojen tunnistaminen osana työllisyyden hoitoa

Kotoutuminen

- Merkitys vaihtelee eri kunnissa
- Maahanmuuttajien kokonaisuus moninainen
- Kielitaidon merkitys
- Kulttuurin merkitys
- Suomalaisuuden käsite

Elinkeinopolitiikka

- Tuo ja säilyttää toimintaa, työtä ja aktiivisuutta -> lisää mahdollisuuksia hyvinvointiin
- Matkailun roolin tunnistaminen ja hyödyntäminen
- Vihreän siirtymän edistäminen
- Yhteistyöverkostojen hyödyntäminen

Osallisuuden merkityksiä

Demokratian
toteutuminen

Asiakaslähtöiset
palvelut

Yhteisön
sosiaalinen
pääoma,
elinvoima

Yksilön
hyvinvointi

**Hyvinvoinnin ja terveyden
edistäminen kuntien ja
hyvinvointialueen
yhdyspinnalla**

**Kuntien ja
hyvinvointialueiden
yhteisinä tavoitteina:**

**Hyvinvoivat asukkaat
sekä elinvoimaiset
kunnat ja alueet**

Lähtökohdat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhdyspintamäärittelylle

- Kunnilla ja hyvinvointialueilla oma, omasta roolista lähtevä velvoite edistää asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä omassa toiminnassaan
- Kuntien ja hyvinvointialueiden välinen yhteistyö on osin lakisääteistä
- Yhteistyö säädeltyä, mutta lainsäädäntö monin osain mahdollistavaa – ja myös tulkinnanvaraista
- Tavoite tuoda esiin lainsäädännön velvoitteet ja mahdollisuudet yhteistyössä ja tuoda esiin malleja yhteistyön toteuttamisesta ja rooleista
- Suunnitelmakokonaisuudet otettu mukaan osaksi tarkastelua

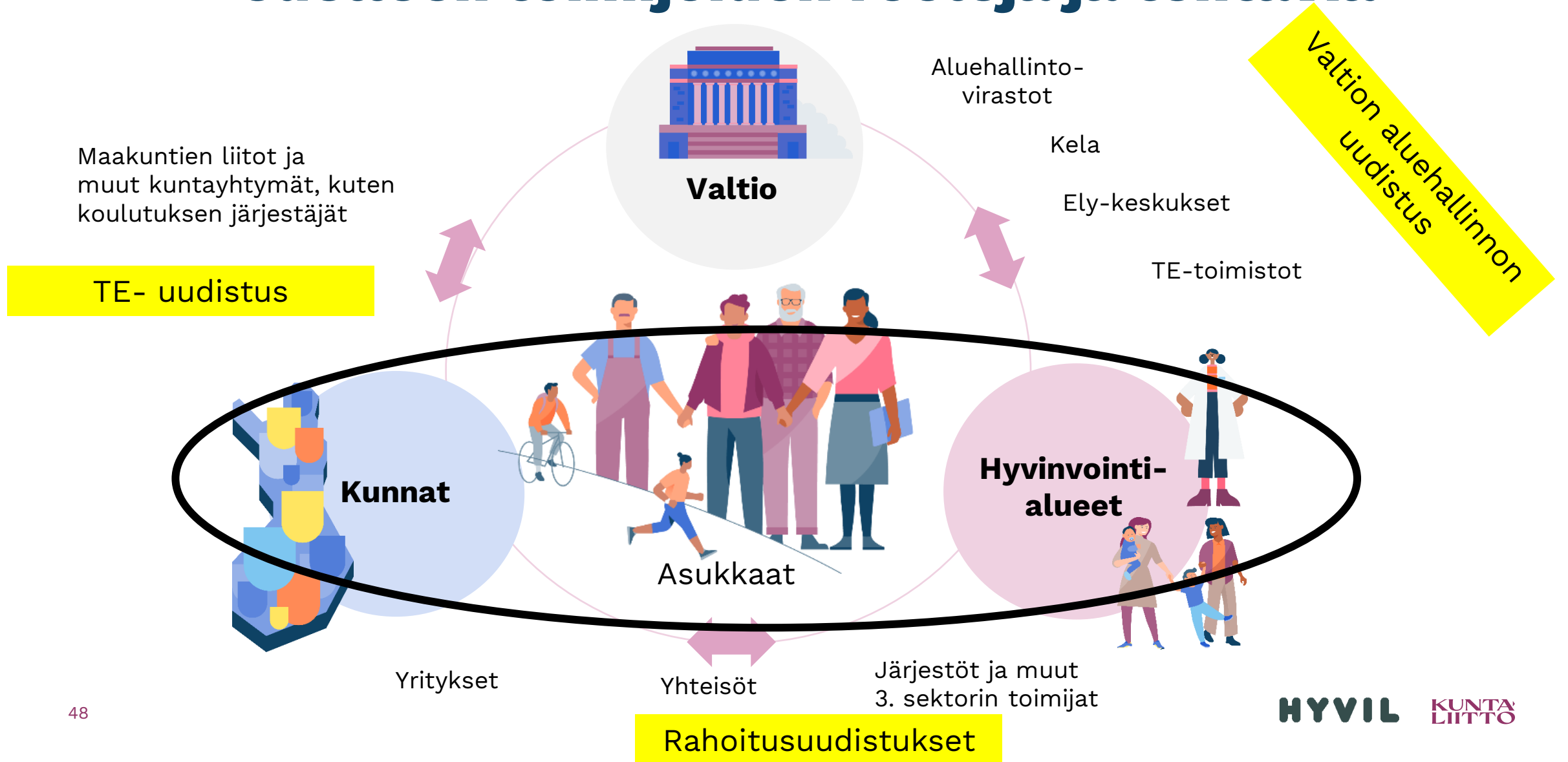

Sisältö yhdyspintamäärittelyyn

- **Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuntien ja hyvinvointialueiden yhteisenä tehtävänä**
- **Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suhde laaja-alaiseen yhdyspintatyöhön**
- **Keskinäisen yhteistyön koordinaatio ja rakenteet**
- **Lakisääteiset neuvottelut yhteistyön osana**
- **Tehtävien jako yhteistyössä**
 - **Ehkäisevä päihdetyö**
 - **Elintapaohjaus**
- **Sidosryhmäyhteistyö**
- **Suunnitelmakokonaisuudet**

Hyten toimijakenttä -uudistukset muuttavat edelleen toimijoiden rooleja ja tehtäviä

Koordinaatio ja roolit hyte-työssä

Neuvotteluiden ja yhteistyön suhde

Kuntien ja hyvinvointialueiden
Yhteistyöhön liittyvät kysymykset

Vuosittaiset
”Hyte-
neuvottelut”

Sote-järjestämislain
(612/2021) 6-7 §:n
mukaisen
neuvottelun asiat

Yleisessä yhteistyössä ja
pysyvissä rakenteissa
sovittavat asiat

Kokoukset, foorumit
sovitut menettelyt

Valtuusto-
kausittaiset
”Yleiset yhteistyö-
neuvottelut”

Hyvinvointialue-lain
(6111/2021) 14 §
mukaisen
neuvottelun asiat

Painopiste hyvinvoinnin ja
terveyden edistämisessä, ei
kunnan ja hyvinvointialueen
välisessä yhteistyössä

Esiin nousevia kokonaisuuksia ”hyten” yhdyspintamäärittelystä

- Sopimisen ja roolien tunnistamisen tärkeys
- Määrittelyt apuna kunnan ja hyvinvointialueen roolin määrittelyssä
- Yhteiseen maaliin pelaaminen ja yhteisen edun näkeminen
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tunnistaminen ja tarkastelu yhtenä yhdyspintana muiden joukossa – kaikki yhteistyö ei ratkea hyvällä hyte-työllä
- ”Asiakasosaaminen” eri osapuolilla – mitä tuodaan yhteiseen pöytään ja miten saadaan yhteistä lisäarvoa
- Lakisääteisen neuvottelukokonaisuuden ja yhteistyörakenteiden hyödyntäminen osana kokonaisuutta

Kiitos.

sami.niemi@kuntaliitto.fi

tarja.tenkula@hyvil.fi

HYVIL

www.kuntaliitto.fi

Alueiden ja kuntien hyvät käytänteet

Hyvinvoiva keskisuomalainen

Susanna Mutanen
Hyvinvontipäällikkö
Keski-Suomen hyvinvointialue
Hyvinvointi ja kumppanuudet

Yhdyspintafoorumi 12.2.2025
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvointialue

Hyvinvointialuejohtaja Jan Tollet

KESKI-SUOMEN
HYVINVOINTI-
ALUE

Sisäinen tarkastus

Sisäisen tarkastuksen päällikkö
Tuomas Piesanen

Konsernipalvelut

Toimialajohtaja Lasse Leppä

Strateginen johtaminen ja järjestäminen

Strategiajohtaja
Anu Pihl

Hyvinvointi ja kumppanuudet
Riskienhallinta
Strategia ja palveluiden järjestäminen
Tietojohtaminen

Johtamisen tukipalvelut

Toimialajohtaja
Lasse Leppä

Hallintopalvelut
HR-palvelut
Talous- ja hankintapalvelut
Tietohallintopalvelut
Tilapalvelut
Viestintäpalvelut

Palvelutuotannon tukipalvelut

Vastuualuejohtaja
Hanna Vihavainen

Logistiikka ja kuljetuspalvelut
Puhtaus- ja ruokapalvelut
Välinehuolto ja lääkinätekniikka

Pelastustoimi

Pelastusjohtaja Ville Mensala

Keski-Suomen pelastuslaitos

Pelastusjohtaja
Ville Mensala

Pelastustoiminta
Riskienhallinta

Sosiaali- ja terveysterveystoimet

Toimialajohtaja Kati Kallimo

Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveysterveystoimet ja aikuisten sosiaalipalvelut

Vt. Vastuualuejohtaja
Päivi Kalilainen

Lasten ja nuorten palvelut
Perheiden palvelut
Aikuisten sosiaalipalvelut

Ikäntyneiden ja vammaisten palvelut

Vastuualuejohtaja
Tuija Koivisto

Ikäntyneiden asiakasohjaus ja keskitetyt palvelut
Ikäntyneiden koti- ja asumispalvelut
Vammaispalvelut

Terveysterveystoimet

Vt. Vastuualuejohtaja
Kati Kallimo (oto)

Avoterveydenhuolto
Päivystys, ensihoito ja osastotoiminta
Erikoissairaanhoidon, konservatiivinen ja psykiatrian palvelualue
Erikoissairaanhoidon, operatiivinen palvelualue

Johtajaylilääkäri

Heikki Miettinen

Johtajaylihoitaja

Heljä Lundgrén-Laine

Sosiaalihuollon johtaja

Marena Paahto

Hyvinvointi ja kumppanuudet

Johtaminen 1 htv

- Hyvinvointi ja kumppanuudet palvelualueen johtaminen
- HYTETU -ohjelmakokonaisuuden koordinointi
- Vaikuttamistoimielimet

- [Palvelujohtaja Nina Peränen](#)

Hyvinvoinnin edistäminen

3 htv + rav.ter.

- Väestön hyvinvoinnin seuranta ja tietopohja (kertomus)
- Ilmiöiden seuranta ja tavoitteenasettelu
- Alueellisen HYTETU-suunnitelman valmistelu ja toimeenpano
- Tuki palvelutuotannon suunnitelmatyöhön ja yhdyspintatyölle alueen toimijoiden kanssa

- [Hyte-päällikkö Susanna Mutanen](#)
- [Ehkäisevän päihdetyön koordinaattori Tiina Salomaa](#)
- [Elämäntapaohjauksen koordinaattori Jani Huotari](#)
- [Ravitsemusterapeutti Eeva Nykänen \(rav.ter.yks\).](#)

Kumppanuudet 2 htv

- Kumppanuus- ja osallisuusohjelman valmistelu ja toimeenpano
- Järjestöyhteistyö ja -avustus- sekä ruoka-apukoordinaatio
- Kuntaneuvottelut
- Yritysyhteistyön edistäminen

- [Yhteiskuntasuhteiden päällikkö Anna-Liisa Heiskala](#)
- [Järjestökoordinaattori Arto Lampila](#)

Osallisuus 1 htv

- Kumppanuus- ja osallisuusohjelman valmistelu ja toimeenpano
- Osallisuutta tukevien rakenteiden sekä yhteistyön valmistelu palvelutuotannon ja kuntien kanssa

- [Osallisuuskoordinaattori Sonja Essel](#)

KESKI-SUOMEN

HYVINVOINTIALUE

#hyväarkikaikille

#hyvaks

Menestystekijät

Ihmislähtöiset palvelut

Henkilöstö

Tieto

Kumppanuus

Asukkaat

Uudistuminen

KUNNAT
YRITYKSET
JÄRJESTÖT
yms.

VISIO 2030:

KESKISUOMALAISTEN KOKEMUS HYVINVOINNISTA, TERVEYDESTÄ JA TURVALLISUUDESTA ON MAAN KÄRKEÄ. HYVINVOINTIALUE ON VETOVOIMAINEN ASUKKAILLE, HENKILÖSTÖLLE JA YRITYKSILLE

Missio:

EDISTÄMME HYVINVOINTIA, TERVEYTTÄ & TURVALLISUUTTA KESKI-SUOMESSA VAIKUTTAVASTI & LAAJALLA YHTEISTYÖLLÄ

Arvot:

Kohtaamme ihmislähtöisesti ja yhdenvertaisesti

Toimimme avoimesti yhteistyössä

Olemme luotettavia ja vastuullisia - myös tuleville sukupolville

Tavoitteet:

TOIMINNAN VAIKUTTAVUUS JA KUSTANNUSTEHOKKUUS

PALVELUIDEN YHDENVERTAISUUS, SAATAVUUS JA SAAVUTETTAVUUS

KESKISUOMALAISTEN HYVINVOINTI- JA TERVEYSEROJEN KAVENTUMINEN

KESKISUOMALAISTEN KOKEMUS HYVINVOINNISTA, TERVEYDESTÄ & TURVALLISUUDESTA VAHVISTUU

Strategiset menestystekijämme

Ihmislähtöiset ja kustannusvaikuttavat palvelut sekä saumaton palvelujen yhteensovittaminen

Sujuva ja saumaton kumppanuus

Hyvinvoiva, osaava ja osallistuva henkilöstö

Aktiiviset ja osallistuvat asukkaat sekä toimivat ennaltaehkäisevät palvelut

Vankka tietopohja ja systemaattinen tiedon hyödyntäminen

Toiminnan tavoitteellinen kehittäminen ja uudistaminen

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTIALUE

	2025			2026			2027					
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Suomen liitto	Maa- ja metsätalouden strategia, kestävien kaupunkien toimintasuunnitelmat, Sosiaalisen osallistamisen valmistelu	Maakuntataseen 2026-2029 hyväksyntä			Maakuntataseen toimeenpano				Maakuntataseen toimeenpano			
	Aukeyhittämisselvitys Tei				Aukeyhittämisselvitys Tei				Aukeyhittämisselvitys Tei			Päätöksen valmistelu
Kunnat			Kunta- ja kaupunkistrategian päivittäminen		Kunta- ja kaupunkistrategian toimeenpano ja arviointi				Kunta- ja kaupunkistrategian toimeenpano ja arviointi			
	HYTE-talousohjaaja ja kertomus valmis/ hyväksytty	HYTE-talousohjaaja ja kertomus päätöstyön kääntämisessä		Hyte-suunnitelma, valmis ja hyväksytty				Hyte-kertomus, Vuosiraportti				Hyte-kertomus, Vuosiraportti
	Talousarvio valmistelu	Talousarvio Keskiset asiat selville		Talousarvio Hyväksyntä	Talousarvio valmistelu	Talousarvio, keskeiset asiat selville		Talousarvio, Hyväksyntä	Talousarvio, valmistelu	Keskiset asiat selville		Hyväksyntä
	Hyte-suunnitelma ja erillisuunnitelma, päätöstyön arviointi				Hyte-suunnitelma ja erillisuunnitelma, toimeenpano ja arviointi			Hyte-suunnitelma ja erillisuunnitelma, vuosiraportti	Hyte-suunnitelma ja erillisuunnitelma, toimeenpano ja arviointi			Hyte-suunnitelma ja erillisuunnitelma, vuosiraportti
	Kuntakohtaiset opiskeluhuollon suunnitelmat, uuden suunnitelman valmistelu	Uudet I.B.2025 oppimisen tuen päätöksen voimaantuloon hyväksyntä			Kuntakohtaiset opiskeluhuollon suunnitelmat, toimeenpano ja arviointi				Kuntakohtaiset opiskeluhuollon suunnitelmat, toimeenpano ja arviointi			Uuden suunnitelman valmistelu
Hyvinvointialue				Hyte-suunnitelma valmis ja hyväksytty	Hyte-suunnitelma, toimeenpano ja arviointi			Hyte-suunnitelma, vuosiraportti	Hyte-suunnitelma, toimeenpano ja arviointi			Hyte-suunnitelma, vuosiraportti
	Talousarvio, valmistelu		Talousarvio, keskeiset asiat selville	Talousarvio, hyväksyntä	Talousarvio, valmistelu	Talousarvio, keskeiset asiat selville		Talousarvio, hyväksyntä	Talousarvio, valmistelu	Talousarvio, keskeiset asiat selville		Talousarvio, hyväksyntä
			Pakeluvuoksan toisen version valmistelu TA2025 yhteydessä									
		Alueellinen opiskeluhuollon suunnitelma, myyjien voim.2024-2025). Uudet I.B.2025 oppimisen tuen päätöksen voimaantuloon	Alueellinen opiskeluhuollon suunnitelma, uuden valmistelu	Alueellinen opiskeluhuollon suunnitelma, hyväksyntä	Alueellinen opiskeluhuollon suunnitelma, toimeenpano ja arviointi				Alueellinen opiskeluhuollon suunnitelma, toimeenpano ja arviointi			
	Kumppanuusohjelma, päätöksen valmistelu			Kumppanuusohjelma, päätöksen hyväksyntä	Kumppanuusohjelma, toimeenpano ja arviointi				Kumppanuusohjelma, toimeenpano ja arviointi			
	Strategian arviointi, hyvinvointialueen toimintasuunnitelman suoravaltio valmistuskautelle											
	Hyte-osaohjelma, nykyisen arviointi ja päivittämisen valmistelu		Hyte-osaohjelma, valmistelu	Hyte-osaohjelma, hyväksyntä	Hyte-osaohjelma, toimeenpano ja arviointi				Hyte-osaohjelma, toimeenpano ja arviointi			
	HYVAKS -strategia, nykyisen arviointi ja päivittämisen arviointi		HYVAKS -strategia, valmistelu	HYVAKS -strategia, hyväksyntä	HYVAKS -strategia, toimeenpano ja arviointi				HYVAKS -strategia, toimeenpano ja arviointi			
Yhteiset	Puhtauspöytäkirjan arviointi	Puhtauspöytäkirjan valmistelu		Uuden puhtauspöytäkirjan hyväksyntä	Puhtauspöytäkirjan toimeenpano ja arviointi				Puhtauspöytäkirjan toimeenpano ja arviointi			Uuden puhtauspöytäkirjan hyväksyntä
		Alue voim. 13.4.	Uusi voimastokausi alkaa					HYTE-suunnitelma, vuosiraportti	Eduskunnalle tiedot			Uuden puhtauspöytäkirjan hyväksyntä
	HYTE-neuvottelut, alkutalun sopiminen	HYTE-neuvottelut, valmistelu		HYTE-neuvottelut	145 yhteistyö ja yhdyspintaneuvottelut, toimeenpano ja arviointi				145 yhteistyö ja yhdyspintaneuvottelut, toimeenpano ja arviointi			
	Verko- ja yhteistyö, foorumit, kuntien järjestöille, vaikuttamistoimielimet			Alueelliset 145 mukaiset neuvottelut	HYTE-neuvottelut, alkutalun sopiminen	HYTE-neuvottelut, valmistelu		HYTE-neuvottelut	HYTE-neuvottelut, alkutalun sopiminen	HYTE-neuvottelut, valmistelu		HYTE-neuvottelut
Tiedonkeruu		Terve Suomi, uusi data sovelville						Terve Suomi, aineiston keruu				Terve Suomi, uusi data
	TEA -viikon, Daten keruu kuntajohtajat ja hallitusten sekä peruskoulu		Kouluterveystyö, uusi data kunnissa ja hwailla						Kouluterveystyö, uusi data			Kouluterveystyö, uusi data
	TEA -viikon, Rantajohtajat/ hallitusten data sovelville				TEA -viikon, peruskoulujen uusi data							
	Väestötieto, Uusi tieto käytettävissä	MOVE 5k ja 8k, tiedon keruu			MOVE 5k ja 8k, tiedot kouluilla							
	Työllisyys, uusi data käytettävissä				Väestötieto, Uusi tieto käytettävissä							
	Maakunnallinen järjestötyö, sisäisten valmistelu	Maakunnallinen järjestötyö, kysele uude		Maakunnallinen järjestötyö, sisäisten valmistelu								

Keski-Suomen strategisen yhdyspintatyön vuosikello

- Keski-Suomen liitto
- Kunnat
- Hva

Yhteisen vuosikellon tarkastelu mahdollistaa toiminnan ennakoimista strategisten ohjelmien suunnitteluun ja toimeenpanoon sekä yhteistyöhön.

HYVINVOINNIN, TERVEYDEN JA TURVALLISUUDEN EDISTÄMISEN OHJELMA

Arjen turvallisuuden edistäminen

Mielen hyvinvoinnin edistäminen

Liikunnallisen elämäntavan edistäminen

Alueellinen
hyvinvointisuunnitelma
Sis. ehkäisevä työ

Lasten ja nuorten
hyvinvointisuunnitelma

Alueellinen
opiskeluhoolto-
suunnitelma

Alueellinen
neuvolasuunnitelma

Mielenterveys-
suunnitelma

Suunnitelma ikääntyneen
väestön hyvinvoinnin
tukemiseksi

Kunnat, järjestöt, seurakunnat, oppilaitokset,
palveluntuottajat, asukkaat, Keski-Suomen liitto
OHJELMAT, YHTEISTYÖ, HANKKEET

KUMPPANUUS-OHJELMA
Osallisuusohjelma
Järjestöyhteistyön asiakirja
Palveluntuottajayhteistyön asiakirja
Kuntien, Keski-Suomen liiton ja
hyvinvointialueen yhteistyösopimus
Kumppanuussopimukset
Järjestöavustusten myöntämisen perusteet

Yhteisövaikuttavuuden periaatteet HYTETU-yhteistyössä

- Uudistumisohjelma:
 1. Uusi johtamis- ja toimintakulttuuri
 - Julkisen johtamisen metataidot
 2. Yhteisövaikuttavuus voimavarana
 - Yhteinen agenda ja tavoite
 - Jaetut yhteiset mittarit
 - Toisiaan vahvistavat toiminnot
 - Jatkuva kommunikointi
 - Taustatukiorganisaatiot
- → Tavoitteena yhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen.

Laajan kertomuksen pohjalta kohti uutta valtuustokautta

- Syrjäytymisriski ja nuorten hyvinvointi – Yhteistyön tiivistämistä koulut, nuorisotyö, vanhemmat + perhekeskustoiminta.
- Mielen terveyden ja päihteiden käytön haasteet ja alueelliset erot - kuntien ja järjestöjen kanssa toteutettavaa ehkäisevää päihdetyötä ja matalan kynnyksen mielen terveyspalvelujen vahvistamista.
- Työkyvyttömyyden alueelliset erot – Kuntien ja TE-palvelujen yhteistyön vahvistaminen työkyvyttömyyden ennaltaehkäisemiseksi → työttömien terveystarkastukset ja työkyvyn tuen tiimit kiinteänä osana prosesseja sekä terveellisten elintapojen edistämisen prosessit.
- Työttömien terveystarkastukset (alueelliset erot) sekä pitkäaikaista toimeentulotukea saaneiden osuus – erojen kaventaminen alueella.
- Ikääntyneiden hyvinvointi ja turvallisuus → lonkkamurtumien määrän alueelliset erot – kaatumisriskin ennaltaehkäisy ja kotihoidon tuki kuntien kanssa yhteistyössä. Seniorikeskusmallin kehittäminen.

Kiitos

www.hyvaks.fi

#hyvaks #hyväarkikaikille

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN YHDYSPINNAT KAUPUNGIN NÄKÖKULMASTA

Yhdyspintafoorumi 12.2.2025

Tarja Puskala,
hyvinvointijohtaja,
Tampereen kaupunki

YHDYSPINTATYÖ TAMPEREELLA

- Tampereella yhdyspintatyön onnistumista varmistettiin jo hyvinvointialueen valmisteluvaiheessa 2021 - 2023, kun osana sote-uudistuksen Siirtoja-projektia toteutui Yhteinen tekeminen yhdyspinnoilla -osaprojekti. Projekti loi pohjan yhdyspintatyön koordinoinnille ja kokonaisuuden kehittämiseksi, jota tällä hetkellä tehdään hyvinvointijohtamisen tiimistä käsin.
- Tampereella on yhdessä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa tunnistettu 12 yhdyspintaa. Kullakin yhdyspinnalla on nimetty sekä kaupungin että hyvinvointialueen vastuu-/yhteyshenkilö.
- On huomattu, että syntyy tarpeita muokata yhdyspintojen joukkoa tilanteen ja toimintaympäristön muuttuessa ja yhteistyön kehittyessä.
- Kaupungin yhdyspintatyöryhmään kuuluvat yhdyspintojen vastuuhenkilöt ja Pirhan edustaja. Vastuuhenkilöiden työtä tuetaan myös yhdyspintojen tiekartan ja yhdyspintakohtaisten yhdyspintakorttien, keskitetyn seurannan ja raportoinnin avulla.
- Vuoden 2024 lopussa kaupunki järjesti yhteisen yhdyspintatyön kehittämistapahtuman, yhdyspintojen aamukahvitilaisuuden, kaupungin ja Pirhan kaikkien yhdyspintojen ydinhenkilöille. Hyvän palautteen pohjalta tätä konseptia tullaan jatkamaan.

HYTE-JOHTAMISRAKENTEET TAMPEREELLA

Kaupunginhallitus

*ohjaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä
sekä hyvinvointialueen kanssa tehtävää yhteistyötä*

**Pormestarin
johtoryhmä**

**Hyvinvointi-
johtaminen,
konsernihallinto**

**Hyvinvointi-
työryhmä**

**Sivistys-
palvelujen
palvelualue ja
muut
palvelualueet**

**Hyvinvoinnin
kehitys-
ohjelma**

HYVINVOINTIJOHTAMISEN TAVOITTEET 2025

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö on vahvistunut edelliseen vuoteen verrattuna

Mittarit

Hyte-kerroin

Hyvinvointikertomus ja –suunnitelma laadittu

Kaupungin ja hyvinvointialueen yhteinen kokemus yhdyspintatyön toimivuudesta on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna

Mittarit

Tyytyväisyyskyselyt (Pirha ja kaupungin oma)

Tehdyt vaikutusten arviointikokeilut (lkm)

Hyte-neuvottelujen kehitystyö, toteuma

YHDYSPINNAT

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Järjestöyhteistyö ja avustukset

Työllisyyspalvelut

Maahanmuutto ja kotoutuminen

Turvallisuus ja varautuminen

Opiskeluhoolto

Maankäyttö, palveluverkko ja asuminen

Perhekeskustoiminta

Tiedolla johtaminen

Hyvinvointikeskukset, lähitorit ja alustat

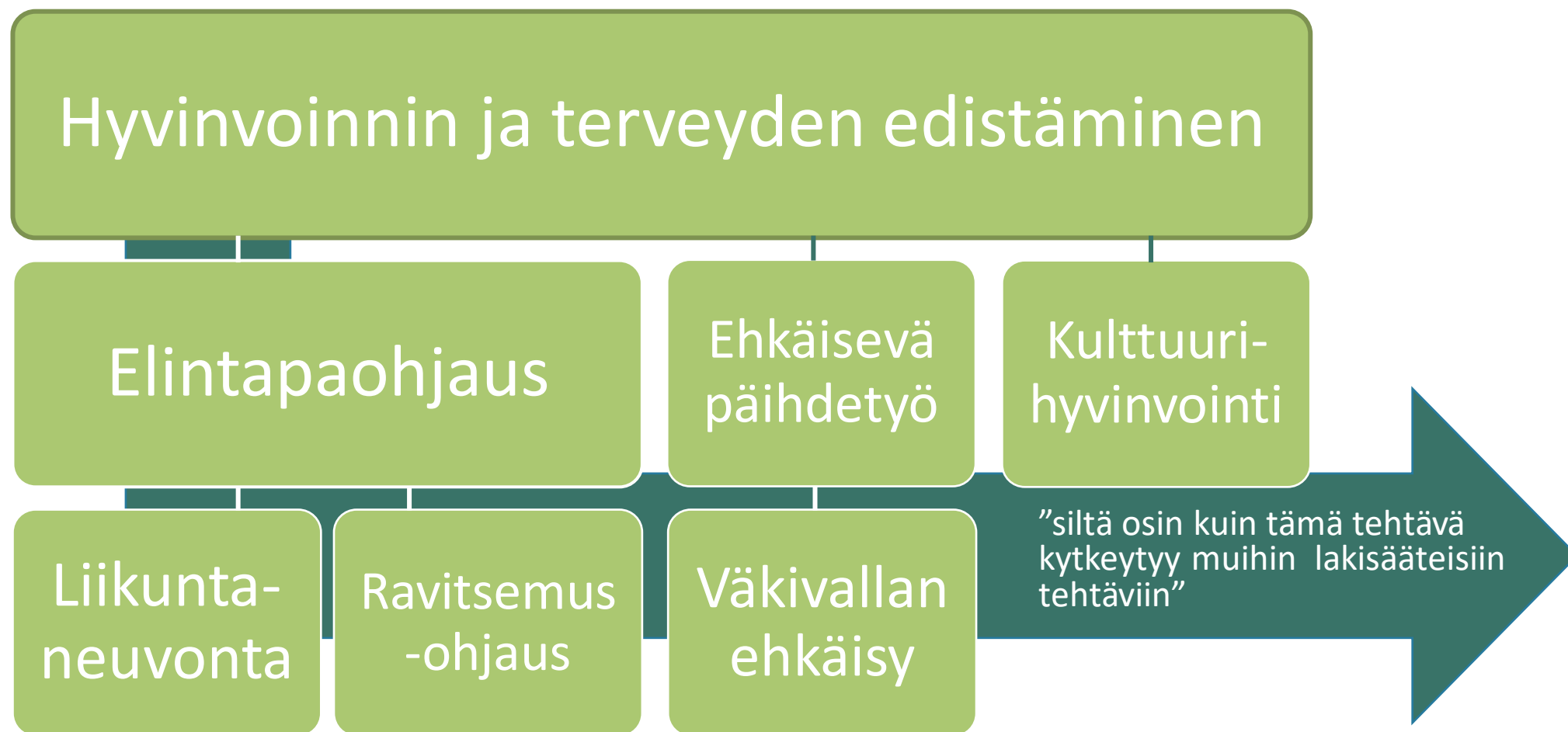
TKI-yhteistyö ja vaikuttaminen

Vammaisten lasten erityispalvelut

RAKENTEET JA KESKEISIMMÄT TOIMINTAMALLIT HYTEN YHDSYPINNOILLA

- Lähtökohtana yhteiselle tekemiselle on puitesopimus sekä vuosittaiset hyte-neuvottelut ja alueelliset hyvinvointisuunnitelmat, jotka ovat kehittämisen/päivittämisen kohteena tänä vuonna.
- Hyte-koordinaattoreiden verkosto (Pirha-vetoinen) ja kaupunkiseudun hyte-johtamisen verkosto (pj Tampereelta, sihteeri ja valmistelu Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymästä) ovat keskeisimmät yhteistyörakenteet.
- HYTE-yhdyspintojen yhteistyö rakentuu erityisesti verkostomaisen työskentelyn varaan.
- HYTE:n eri alayhdyspinnoilla keskeisessä yhteistyötä tukevassa roolissa toimii useita verkostoja (esim. Väkivaltatyön verkosto, KULTU kulttuurihyvinvoinnin asiantuntijatyöryhmä, Kulttuurikaari -työryhmä ja Kulttuurikaari –verkosto). HYTE:n alayhdyspinnoilla on meneillään tai on ollut myös hanketyötä esim. Ravitsemukseen ja liikuntaneuvontaan liittyen.

HYTE – OMA YHDYSPINTANSA, JOUKKO YHDYSPINTOJA VAI OSA LÄHES KAIKKEA TEKEMISTÄ?

HAASTEITA, HUOMIOITA JA KEHITTÄMISEN KOHTEITA HYTE-YHDYSPINNALLA 1/2

- Laintulkinta – mitä käytännössä on hyte siltä osin kuin se kytkeytyy lakisääteisiin palveluihin? Kuka on vastuussa, kun kaikki ovat vastuussa? Missä määrin HYTE-tehtävistä voidaan ”sanoutua irti”?
- Hyte-koordinaattorin tehtävä on laaja. Tampereella vastuuhenkilöitä onkin tunnistettu ja nimetty myös HYTE:n ns. alayhdyspinnoille. Alayhdyspintojen vastuuhenkilöiden roolia voidaan vahvistaa.
- Tarvittavaa erityisasiantuntijuutta ei välttämättä kaupungilla enää ole sote-henkilöstön siirryttyä (esim. ravitsemuksen tai väkivallan ehkäisyn osaaminen). Hyvinvointialueen vastinparien asiantuntijuudella on siksi erittäin keskeinen rooli.
- HYTE-vastinparit ovat tällä hetkellä joltain osin kaukana asiakastyöstä ja toisaalta määräaikaisissa hanketehtävissä, joten pitkän aikavälin suunnittelu on haastavaa tai voi jäädä irralleen konkretiasta.

HAASTEITA, HUOMIOITA JA KEHITTÄMISEN KOHTEITA HYTE-YHDYSPINNALLA 2/2

- Tampereella on tunnistettu keskuskaupungin erilainen rooli hyvinvoinnin tuottajana myös laajemmin alueen muille asukkaille (esim. kulttuuri-, liikunta- ja harrastusmahdollisuudet)
- Tampereella on käyty runsaasti keskustelua siitä, millä tavoin hyvinvointialueen palveluissa ennaltaehkäisevä HYTE-työ toteutuu ja miltä osin vastuu siirtyy tai on jäänyt kunnalle. Tämä määrittely- ja tulkintatyö jatkuu yhdessä hyvinvointialueen kanssa.
- Kaupunkiin on kohdistunut paljon odotuksia paikata hyvinvointialueen palvelumuutosten jättämiä aukkoja erityisesti ikääntyneiden palveluissa.
- HYTE-kehittämisen yhteistyö kaupungin ja hyvinvointialueen välillä on haasteista huolimatta sujuvaa ja haasteita ratkotaan rakentavassa hengessä ja hyvässä vuorovaikutuksessa. Kasvokkain tapahtuva yhteistyö, tutuksi tuleminen ja keskustelu ovat avainasemassa yhteistyön toimivuudessa.

TAMPERE.
FINLAND

Hyvinvointi
kuuluu jokaiselle –
se on yhteisen
tekemisen
kivijalka.

Voi hyvin - huomaa hyvä.

KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEIDEN YHDYSPINTAFOORUMI

**Suunnitelmakokonaisuudet
hyvinvoinnin ja terveyden
edistämiseksi**

**Sami Niemi
erityisasiantuntija, Kuntaliitto**

Suunnitelmaakokonaisuus keskusteluttaa

- Kunnilla ja hyvinvointialueilla lukuisia erilaisia lakisäätteisiä suunnitelmavelvoitteita eri toimialoilla
- Suunnitelmat voidaan jakaa esimerkiksi:
 - Yksilökohtaisiin suunnitelmiin
 - Toimipaikkakohtaisiin suunnitelmiin
 - Järjestäjäkohtaisiin suunnitelmiin
 - Kuntatasoisiin suunnitelmiin
 - Yhdyspintasidonnaisiin suunnitelmiin
- Suunnitelmilla erilaisia nimikkeitä (mm. suunnitelma, ohjelma, suunnitelmallisuus) sekä määreitä laajuudesta (toimipaikkakohtainen, koulutuksen järjestäjä, kuntakohtainen)
- Lisäksi lukuisia suunnitelmia, joita pidetään tai joiden oletetaan olevan lakisäätteisiä, vaikka eivät ole
 - Informaatio-ohjaus
 - ”Edunvalvonta”
 - Tilastoinnin ja raportoinnin (esim. TEA-viisari) kautta seurattavia

Kunnan lakisääteisiä suunnitelmia

Yksilökohtaiset

**Lapsen
varhaiskasvatussuunnitelma**

**mahdollinen LEOPS tai
HOJKS.**

Mahd. lääkehoitosuunnitelma

Aktivointisuunnitelma

Työllistymissuunnitelma

Kotoutumissuunnitelma

Toimipaikkakohtaiset

Tasa-arvosuunnitelma (vaka)

Pelastussuunnitelma

Turvallisuussuunnitelma

**Yhdenvertaisuus-
suunnitelma**

Tasa-arvosuunnitelma

**Toimipaikkatason työsuojelun
toimintasuunnitelma sekä
työterveyshuollon
toimintasuunnitelma**

Kuntatasoiset

**Talousarvio ja
toimintasuunnitelma**

**Hyvinvointikertomus ja
-suunnitelma (+
ehkäisevän päihdetyön
suunnitelma**

**Varhaiskasvatus-
suunnitelma**

Opetussuunnitelma

Tasa-arvosuunnitelma

**Yhdenvertaisuus-
suunnitelma**

Varautumissuunnitelma

**Paikallinen esiopetuksen
opetussuunnitelma**

Kotouttamisohjelma

**Lasten ja nuorten
hyvinvointisuunnitelma**

**Opiskeluhuollon
suunnitelma**

**Suunnitelma
Ikääntyneen väestön
toimintakyvystä**

**Paikallinen
varhaiskasvatus-
suunnitelma**

Yhdyspintasidonnaiset

**Hyvinvointikertomus ja
hyvinvointisuunnitelma**

**Lasten ja nuorten
hyvinvointisuunnitelma**

Opiskeluhuollon suunnitelma

Kotoutumisen suunnitelmat

**Ikääntyneiden toimintakyvyn
suunnitelma**

Varautumissuunnitelma

Lääkehoitosuunnitelma

Aktivointisuunnitelma

EXUÄ ÜGÄ ÔÖË dÄc dF ÍTTFFÄDËË Ö ÀXND'

Yksilö

Yksikkö

Hyvinvointialue

Yhdyspinta- sidonnaiset

- Asiakassuunnitelma (39§ 1301/2014)
- Hoitosuunnitelma (7§ 812/2000)
- Palvelusuunnitelma (7§ 812/2000)
- Omaishoidon hoito- ja palvelusuunnitelma (7§ 937/2005)
- Kuntoutussuunnitelma (29§ 1326/2010 ja 7§ 812/2000)
- Aktivointisuunnitelma (2§ 189/2001)
- Monialainen työllistymissuunnitelma (1/2025 alkaen 2023/381)
- Kotoutumissuunnitelma (1.1.2025 voimaan tuleva lainsäädäntö)

- Lääkehoitosuunnitelma (395/1987, 1326/2010, 26§ 741/2023)
- Omavalvontasuunnitelma (27§ 741/2023)
- Työsuojelun toimintaohjelma (9§ 738/2002)

- Hyvinvointialuestrategia (41 § 611/2021)
- Palvelustrategia (11§ 612/2021)
- Talousarvio- ja suunnitelma (115§ 611/2021)
- Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma (7 § 612/2021), (EPT 523/2015)
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, jossa neuvolasuunnitelma 15§ 1326/2010 ja alueellinen opiskeluhuollon suunnitelma (15§ 1326/2010)
- Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma (5§ 980/2012)
- Tasa-arvosuunnitelma (6§ 609/1986)
- Yhdenvertaisuussuunnitelma, toiminnallinen (1325/2014)
- Omavalvontaohjelma ja omavalvontasuunnitelma (26§-27§ 741/2023)
- Valmiussuunnitelma (12§ 1552/2011, 1§ 38/2023)
- Pelastussuunnitelma (15§ 379/2011)
- Velvoite yhteensovittaa: Yhtenäinen valmiussuunnitteluvollisuus (1§ 308/2023)
- Työterveyshuollon toimintasuunnitelma (11§ 1383/2001)
- Osallisuussuunnitelma (ei lakisääteinen, tulee edistää)

- Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma (7 § 612/2021), (EPT 523/2015)
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, jossa neuvolasuunnitelma (15§ 1326/2010) ja alueellinen opiskeluhuollon suunnitelma (15§ 1326/2010)
- Opetussuunnitelma (15a§ 1326/2010)
- Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma (5§ 980/2012)
- Omavalvontasuunnitelma (27§ 741/2023)
- Velvoite yhteensovittaa: Yhtenäinen valmiussuunnitteluvollisuus (1§ 308/2023)
- Aktivointisuunnitelma (2§ 189/2001)
- Monialainen työllistymissuunnitelma (1/2025 alkaen 2023/381)
- Kotoutumissuunnitelma (1.1.2025 voimaan tuleva lainsäädäntö)
- Lääkehoitosuunnitelma (395/1987, 1326/2010, 26§ 741/2023)

”Päällekkäiset” suunnitelmat kunta/hva –samat nimet, osin eri sisällöt

Kunta

- Strategia
- Talous- ja toimintasuunnitelma
- Hyvinvointisuunnitelma
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
- Oppilashuollon suunnitelma
- Suunnitelma ikääntyvän väestön toimintakyvystä
- Kotoutumisen suunnittelu
- Tasa-arvosuunnitelma
- Yhdenvertaisuussuunnitelma
- Varautumissuunnitelma

Hyvinvointialue

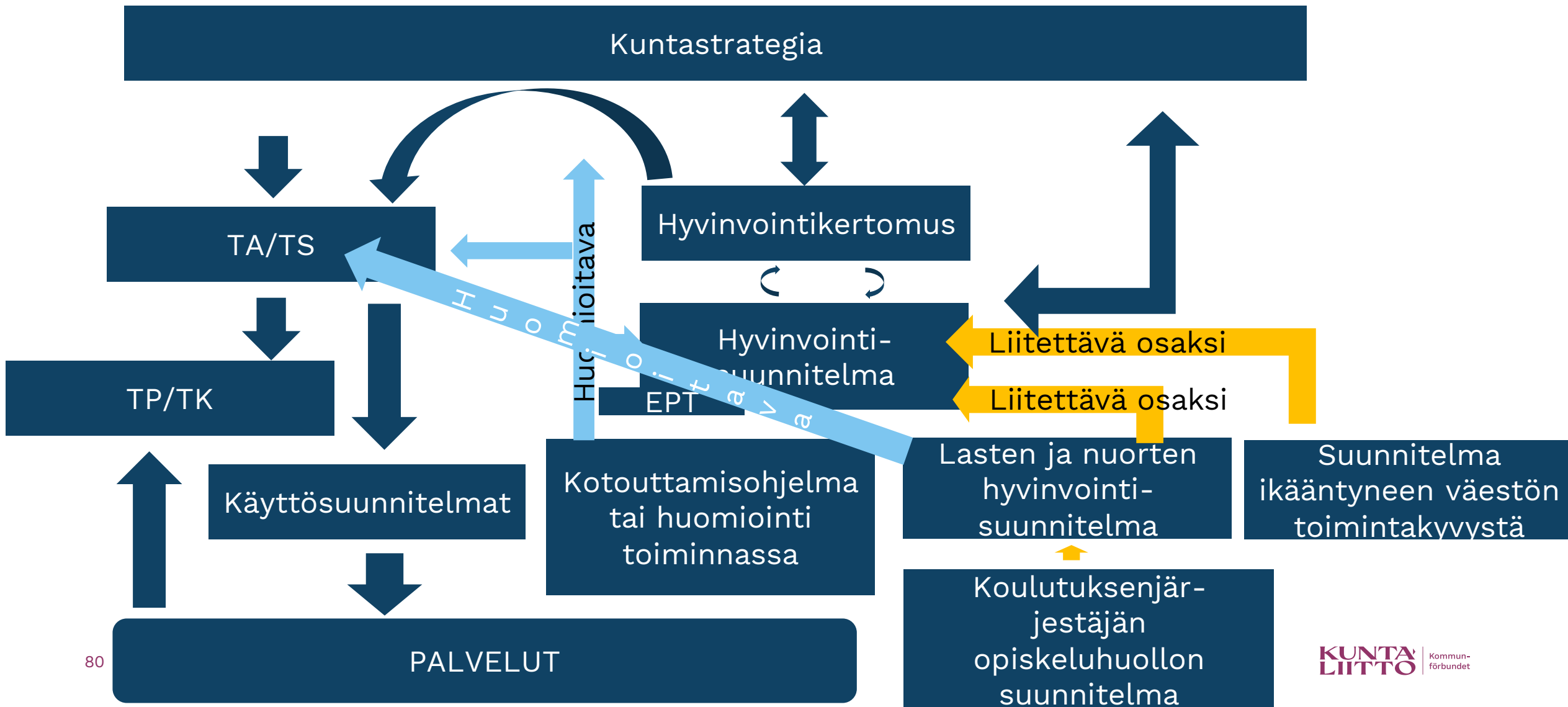
- Strategia
- Talous- ja toimintasuunnitelma
- Hyvinvointisuunnitelma
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
- Oppilashuollon suunnitelma
- Suunnitelma ikääntyvän väestön toimintakyvystä
- Tasa-arvosuunnitelma
- Yhdenvertaisuussuunnitelma
- Varautumissuunnitelma

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelmien kokonaisuus

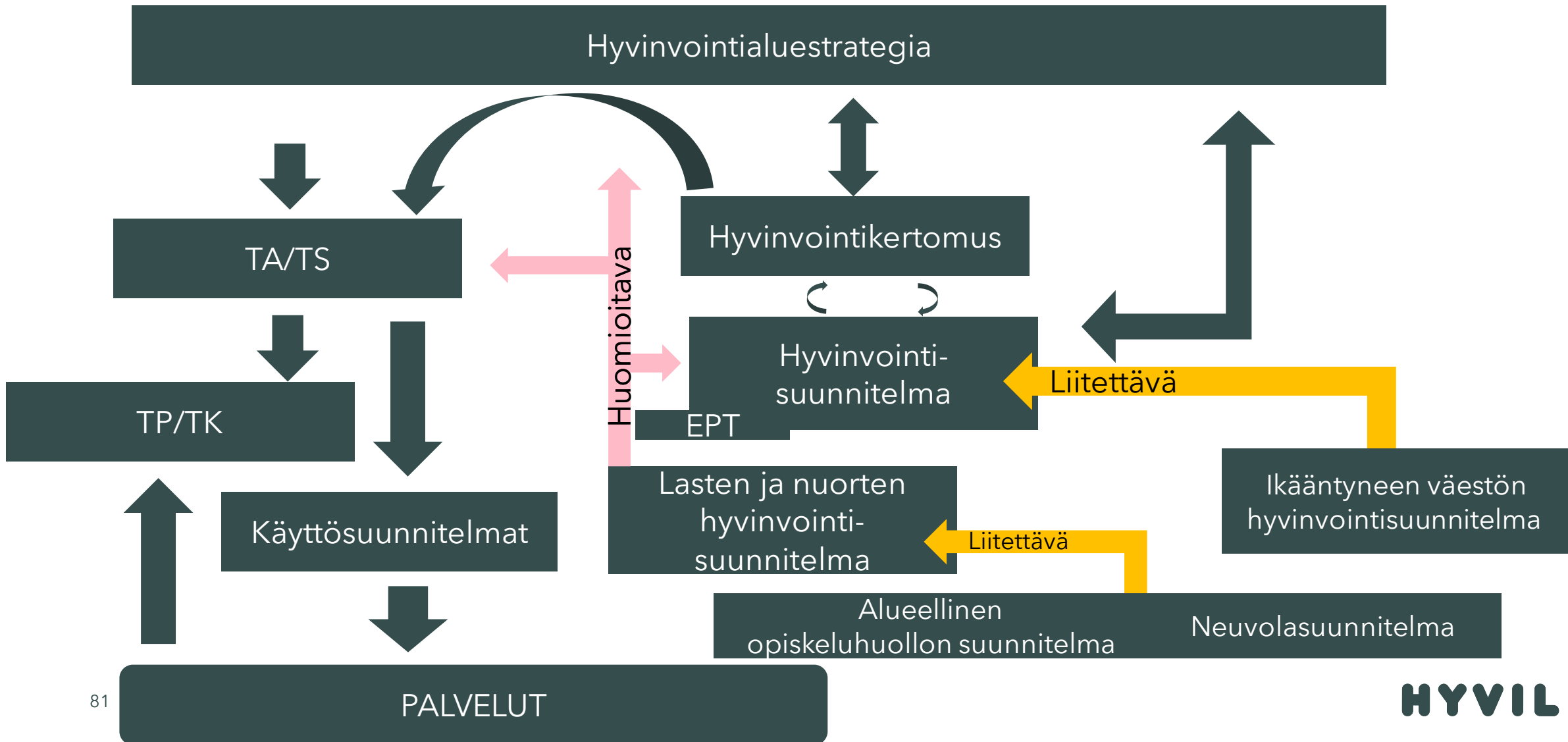
- Hyvinvointikertomus ja –suunnitelma lakisääteisiä kuntien ja hyvinvointialueiden toteuttamina
- Liitännäisiä suunnitelmia hyvinvointikertomuksiin ja suunnitelmiin on usein sekä lakisääteisinä että vapaaehtoisina
- Osa erillissuunnitelmista tulee huomioida myös esim. strategiassa tai talous- ja toimintasuunnittelussa
- Yhteensovittaminen kuntien ja hyvinvointialueiden välillä huomioitava, paikalliset tarpeet kuitenkin keskiössä
- Luettavuuden ja käytettävyyden näkökulmasta huolehdittava
- Tiedolla johtaminen ja tiedonsiirto suunnitelmien kautta
- Tulkintaosaaminen kunta/hva

Kuntajohtamisen näkökulma lakisääteisiin suunnitelmiin/hynte

CEXŪĀ ŪĠĀ ŌŌĒ DĒĠĀŅĒ ĀDĀ FŞĒÍ ETĒ Ō ĒŌĀŞŞŅĀĀĒ ŁTTFFĀŅĒ ĀĒ ĀXŅĀ'

Hyvinvointikertomuksien/-suunnitelmien hyödyntäminen muissa asiakirjoissa

- Seuranta erillisraportoinnissa tai toimintakertomuksessa
- Vaikutus talousarvioon
- Huomiointi strategiassa
- Kertomuksen hyödyntäminen suunnitelmissa, syunnitelmien seuranta kertomuksissassa
- Yhdyspinnat ja yhteistyö, yhteensovittaminen ja yhteiset painopisteet
 - Sisällölliset erot kunta/hva huomioitava, siksi yhteistä etenkin painopisteet

Yhdistäminen hyvinvointikertomuksiin ja –suunnitelmiin

- Pakollisesti hyvinvointikertomukseen ja –suunnitelmaan liitettävät
 - Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, pohjautuu osaltaan koulukohtaisiin oppilashuollon suunnitelmiin,
 - Ehkäisevän päihdetyön suunnittelu, suunnittelun ja raportoinnin osalta sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettua lakia
 - Kunnan ja hva:n tehtävä suunnitelma toimenpiteistä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi osana sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 6 ja 7 §:ssä tarkoitettua suunnitelmaa. Hva:lla erityinen painotus kotona asumisen ja kuntoutumisen toimenpiteistä
 - Kotoutumisen huomiointi
- Liitännäiset ja liitettävissä olevat
 - Turvallisuussuunnitelma
 - Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma
 - Osallisuussuunnitelma

Työllisyyden ja kotoutumisen suunnitelmakokonaisuus

1.1.2025 alkaen

Yksilökohtaiset

- Työllistymissuunnitelma (380/2023 38 §) tai sitä korvaava aktivointisuunnitelma (189/2001, 5 §), kotoutumissuunnitelma (681/2023, 16 §) tai monialainen työllistymissuunnitelma (381/2023, 4 §)

Kuntatasoiset

- Kotoutumishjelma, mutta ei asiakirjavaadetta →
- Suunnitelma työvoimapalveluiden järjestämiseksi (380/2023, 15 §)
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat (1325/2014, 5 §)

Kunnan järjestämä maahanmuuttajan kotoutumisen alkuvaiheen palvelukokonaisuus, jonka tavoitteena on edistää maahanmuuttajan kotoutumista, työllisyyttä tai yrittäjyyttä, osaamista ja työelämävalmiuksia, yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja tasa-arvon toteutumista, terveyttä ja hyvinvointia, arjen kansalaistaitoja sekä osallistumista järjestötoimintaan ja muuhun yhteiskunnalliseen toimintaan

Yhteenveto yhteensovittamisesta

- Osa erillissuunnitelmista lakisääteisesti siis yhteensovitettava hyvinvointikertomuksiin ja –suunnitelmiin
- Osa kuntien lakisääteisistä suunnitelmista ei automaattisesti linkity hyvinvointikertomus-/suunnitelmakokonaisuuteen
- Vapaaehtoisten suunnitelmien osalta vapaus miettiä kokonaisuuden toimivuutta
- Eri aikoina tehtävien suunnitelmien yhteensovittaminen
- Ensimmäinen kerta yhteensovittamisessa vaatii selkiyttämistä ja tiivistämistä
- Paikalliset/alueelliset painopisteet kannattaa huomioida
- Kuntien ja hyvinvointialueiden suunnitelmien vuoropuhelu tarpeen

Sami Niemi
Erityisasiantuntija
Suomen Kuntaliitto ry
p. 050 589 9187
sami.niemi@kuntaliitto.fi
[@namisiemi](https://www.instagram.com/namisiemi)

www.kuntaliitto.fi
www.kommunforbundet.fi

KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEIDEN YHDYSPINTAFOORUMI

Vuoden 2025 yhdyspintafoorumit

12.2.2025 klo 9-11 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

27.5.2025 klo 10-12 Perustietoa yhdyspinnoista
luottamushenkilöille

1.10.2025 klo 9-11 Tutkittua tietoa kuntien ja
hyvinvointialueiden yhteistyöstä

+Kielelliset ja kulttuuriset oikeudet (tallenne)

